

INDEX R. P. F.

LUCII FERRARIS

SOLER-ALEXANDRINI,

ORDINIS MINOR. REGUL. OBSERV. S. P. FRANCISCI,

PROMPTA BIBLIOTHECA

CANONICA, JURIDICA, MORALIS, THEOLOGICA

NEC NON

ASCETICA, POLEMICA, RUBRICISTICA, HISTORICA

(JURIS HISPANICI HODIE ETIAM VOCABITUR)

DE PRINCIPALIORIBUS, ET FERE OMNIBUS, QUÆ IN DIES OCCURRUNT, NEC PENES
OMNES FACILE, AC PROMTE REPERIRI POSSUNT,

EX UTROQUE JURE, PONTIFICIIS CONSTITUTIONIBUS, CONCILIIIS, SACRARUM CONGREGATIONUM
DECRETIS, SACRÆ ROMANÆ ROTÆ DECISIONIBUS, AC PROBATISSIMIS
ET SELECTISSIMIS AUCTORIBUS

ACCURATE COLLECTA, ADAUCTA, IN UNUM REDACTA, ET ORDINE ALPHABETICO CONGESTA,

AC IN DECEM TOMOS DISTRIBUTA.

*In hac editione, prima hispana non solum Additiones legales, jam antea publicatæ
accedunt, verum etiam leges, Auctoris doctrinam astruentes, permultæque aliæ
adnotationes, eisdem decisionibus insistentes, numquam antea editæ:*

OPERA, AC STUDIO ID TOTUM ELABORATUM

L. D. FRANCISCI MARIÆ VALLARNA

MADRIDENSIS COLLEGII ADVOCATORUM ALUMNI,

TOMUS OCTAVUS.

Q-R-S

SUPERIORUM PERMISSU.

MATRITI: EX TYPOGRAPHIA MICHAELIS ESCRIBANO.

MDCCLXXXVII.

Suntibus Regiæ Typographorum, & Bibliopolarum Societatis.

INDEX TITULORUM,

QUI IN HOC OCTAVO TOMO CONTINENTUR.

<p style="text-align: center;">Q</p> <p>QUADRAGESIMA..... pag. 1.</p> <p>Quarta Funeralis..... 3.</p> <p>Quatuor Tempora..... 9.</p> <p>Quæstuariæ, Quæstuarii, seu Quæstutores..... 10.</p> <p>Quinquagesima..... 12.</p> <p style="text-align: center;">R</p> <p>Rapina..... 14.</p> <p>Raptor, raptus..... ibid.</p> <p>Rationis usus..... ibid.</p> <p>Recognitio corporis delicti..... ibid.</p> <p>Recursus..... 15.</p> <p>Referendarii Curia Romanæ..... 17.</p> <p>Refractarii..... ibid.</p> <p>Regimen..... ibid.</p> <p>Regulares..... 21.</p> <p>Regularis delinquens, & quoad immunitatem..... 57.</p> <p>Regulæ Cancellariæ..... 60.</p> <p>Regulæ Juris canonici..... ibid.</p> <p>Regulæ Juris civilis..... 62.</p> <p>Religiones Regulares, & Militares..... 69.</p> <p>Religio Naturalis, & Revelata..... 101.</p> <p>Reliquiæ..... 123.</p> <p>Remex..... 124.</p> <p>Repræsentationes..... ibid.</p> <p>Repudium..... 125.</p> <p>Rescritum..... ibid.</p> <p>Reservatio Casuum..... 128.</p> <p>Residentia, residere..... 134.</p> <p>Resignatio, seu renunciatio beneficio-</p>	<p>rum, & permutatio eorum..... 137.</p> <p>Resolutiones Sacrarum Congregationum..... 147.</p> <p>Restitutio in integrum..... 149.</p> <p>Restitutio..... 148.</p> <p>Restrictio mentalis..... 190.</p> <p>Retractus gentilitius..... 191.</p> <p>Reus..... ibid.</p> <p>Ritus..... 194.</p> <p>Rixa..... 196.</p> <p>Rogationes..... ibid.</p> <p>Romanus Pontifex..... 197.</p> <p>Romani Pontifices..... 202.</p> <p>Rubricæ..... 206.</p> <p>Rumor..... 208.</p> <p style="text-align: center;">S</p> <p>Sabbatum..... 209.</p> <p>Sacerdotium, Sacerdos..... 211.</p> <p>Sacramentalia..... 216.</p> <p>Sacramentum..... ibid.</p> <p>Sacra Scriptura..... 225.</p> <p>Sacrificium..... ibid.</p> <p>Sacrilegium..... 229.</p> <p>Sacrista, Sacristia..... 230.</p> <p>Salutatio Angelica..... 231.</p> <p>Samaritana à Christo conversa..... 232.</p> <p>Sanctitas, Sancti..... ibid.</p> <p>Sapiens errorem propositio..... ibid.</p> <p>Sapiens hæresim propositio..... ibid.</p> <p>Sapientia..... ibid.</p> <p>Satisfactio..... ibid.</p> <p>Scandalum..... ibid.</p>
---	---

Scandalosa prepositio	235.	Spatulamantia	ibid.
Schisma, Schismatici	ibid.	Spectacula	ibid.
Schismatica propositio	237.	Spes	ibid.
Scientia Confessarii	ibid.	Spicæ	ibid.
Scriptura Sacra	ibid.	Spiritus Sanctus	402.
Scripturæ, seu Instrumenta	244.	Spoliator, Spoliatus	403.
Scrupulus	252.	Spolium	405.
Secretarius, Secretum	253.	Sponsalia	312.
Sedes Vacans	255.	Sponsi	429.
Sedes, Scamna	259.	Sportulæ	430.
Seditio	260.	Stellionatus	ibid.
Seditiosa propositio	ibid.	Stipes	ibid.
Seminarium	ibid.	Stola	ibid.
Sententia	276.	Stuprator, Stuprum	432.
Sepultura	288.	Subcollector Apostolicus	ibid.
Sequestratio, seu Sequestum	313.	Subdiaconatus	435.
Servitus	315.	Subornatio	ibid.
Sigillum	320.	Subreptio	ibid.
Sigillum Sacramentalis Confessionis	323.	Subsidium charitativum	ibid.
Simonia	328.	Successio ab intestato	439.
Societas, seu societatis contractus	348.	Successor in beneficio ecclesiastico	446.
Societas inter fratres	354.	Suffragia	ibid.
Sodomia	359.	Superbia	451.
Solemnitates pro alienandis rebus eccle-		Superiores	452.
siasticis	ibid.	Superstitio	455.
Solemnitates contractuum	360.	Surripientes	466.
Solidus	ibid.	Suspecta de hæresi propositio,	ibid.
Sollicitatio ad turpia	ibid.	Suspensio	ibid.
Solutio	368.	Suspicio	471.
Somnium	393.	Susurratio	ibid.
Somnus	396.	Symbolum	ibid.
Sors	397.	Syndicus	475.
Sortilegium	400.	Synodus dicecesana	482.
Spadones	ibid.		

QUADRAGESIMA.

SUMMARIUM.

- 1 **QUADRAGESIMA**, quid sit: unde dicta: cur quadraginta dies, nec plures, nec pauciores: à Christo consecratum, ab Apostolis observatum, & universæ ecclesie traditum, ad num. 4.
- 5 An sit de jure divino: quo tempore fuerit Christi Quadragesima, & suorum fidelium: quas hebdomadas in ecclesia Orientali Quadragesima contineat, à quo tempore incipiat: quas Romana, & quare dies quatuor præcedentes sunt additi: quæ olim observantia Clericorum, ad num. 9.
- 20 Quando in ecclesia Romana incipiat; quod discrimen inter eam, & Mediolanensem Ambrosianam: dum prandi debet: an dispensatus in esu carniû, à jejuniõ dispensetur, quid è converso: ad quem dispensatio spectet; peccant qui alio se transferunt in fraudem jejunii, quid, si alio motivo aut causa, ad num. 20.
- 21 Quæ prohibita in Quadragesima; olim Dominicis Quadragesimæ an vesceretur carnibus: qui à jejuniõ excusantur, ad num. 34.
- 35 Auctoris supplementa subnectuntur, ad num. 34.

QUADRAGESIMA est religiosa in ecclesia recepta abstinencia ante solemnitatem paschæ instituta ab Apostolis, & à successoribus eorum ad nostra usque tempora observata, adjunctum habens ciborum delectum, & ad alia poenitentia, & virtutem opera incitans. Est in re Communis. Dicitur autem Quadragesima à numero quadraginta dierum, quibus durat; Quadragenarium enim est, quod continet in se Quadraginta.

Quadragesima autem dies, & non plures, nec pauciores deputati sunt pro abstinencia, & jejuniõ, ut imitemur numerum quadraginta dierum, quem Salvator noster suo sacro jejuniõ consecravat; & ut sic anni decimas Deo solvamus, c. Quadragesima 16. dist. 5. de consecratione, ibi: A prima igitur Dominica Quadragesimæ usque in pascha Domini sex hebdomadæ computantur: quarum videlicet dies quadraginta & duo fiunt; Ex quibus, dum sex dominici dies abstinencia subtrahuntur, non plus in abstinencia, quam triginta & sex dies remanent. Verbi gratia; si per 365 dies annus volvitur, & nos per triginta, & sex dies affligimur, quasi anni decimas Deo damus; sed ut sacer numerus quadraginta dierum adimpleatur, quem Salvator noster suo sacro jejuniõ consecravat, quatuor dies prioris hebdomadæ ad supplementum quadraginta dierum tolluntur, id est quarta feria, quæ caput jejunii subnotatur, & quinta feria sequens, & sexta, & sabbatum: Nisi enim istos dies quatuor superioribus triginta sex adjunxerimus, quadraginta dies in abstinencia non habemus. Jubemur etiam Omnipotenti Deo omnium bonorum nostrorum deci-

mas dare. Et Glossa *ibid. vers. Casus* sic expresse habet: *Quæsitum fuit in Concilio Gregorii Papæ quare quadraginta dies abstinencia, & jejuniõ deputentur, & non plures, vel pauciores, & responsum: Id eo fit, quia jubemur dare decimas omnium bonorum nostrorum, & 36. dies sunt decimæ totius anni; quibus quatuor additi sunt, ut adimpleatur quadragenarium, quem Dominus suo sacro jejuniõ consecravat. (Ad idem lex 5. tit. 23. p. 1.)*

Unde Quadragesimæ jejuniõ à Christo consecratum fuit ab Apostolis observatum, & universæ ecclesie traditum. Concil. Senonens. cap. 7. ibi: *Quæ res Apostolos impulit, ut Quadragesimale jejuniõ sanctificarent, quo Christi fideles, non tam Moysem, aut Eliam, quam Christum imitati totius anni decimæ exsolvent, ut habetur in Canone 68. ipsorum Apostolorum, ibi: Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut Lector, aut Cantor, sacram Quadragesimam paschæ, aut quartam feriam, aut Parasceven non jejunaverit, deponitor, præterquam si imbecillitate impediatur corporis; si laicus sit, communionem deponitor, & concordat Conc. Colon. II. p. 9. c. 6. traduntque communiter Patres. (Vid. lit. A pag. 150.)*

Hinc Quadragesimam ratione jejunii esse de jure divino, ratione temporis esse ex traditione Apostolorum per multos canones antiquos, & dicta SS. Patrum docet Martin. Ajala *de tradit. part. 3. de jejun. & Quadrag. & Card. Varmensis de Cæremon. à tempore summis cap. 1. explicat. 3. de observat. jejuniõ. n. 31.*

Quadragesima Christi fait à sexta die Januarii usque ad decimam quartam Februarii; Nos autem ut plurimum eam incipimus ubi ipse desiit; Nostra enim non semper est eodem tempore. Sic Bellarm. tom. 3. lib. 2. *De bonis operibus cap. 16. lit. C.* ubi ad quæsitum fieri solitum, quare, si Quadragesima jejunii Christi imitatio est, non jejunemus eo tempore quo ipse jejunavit, dicit, quod facilis est responsio: Primum enim maluit ecclesia post Dominum, quam cum ipso Domino jejunare, ut vere ejus vestigia sequeretur: Deinde par erat, & jejuniõ celeberrimum cum festo celeberrimo jungeretur, in qua parte anni (inquit S. Augustinus in *Epist. 119. cap. 15.*) congruentius observantia Quadragesimæ constitueretur, nisi confinis, atque contigua Dominicæ passioni? insuper numquam magis sunt necessaria arma jejunii, quam in eunte vere, quo tempore, crescentibus humoribus, acriores tentationes existere solent. *Hæc ille, qui alias subjungit congruentias.*

Quadragesima in ecclesia Orientali continet septem hebdomadas, & incipit in Quinquagesima, ex quo Orientales non jejunent sabbato, & sic subtrahunt abstinencia septem dies dominicos, & sex diebus sabbati; Cassianus *Collatione 21. cap. 27.* Fagnan. *l. c. num. 33. & seq.* Bellarm. *l. c. cap. 15.* & alii. In ecclesia vero Romana Quadragesima continet sex hebdomadas, quibus additi sunt quatuor alii præcedentes dies ad complendum nu-

- merum quadragenarium jejunii à Christo consecrati, & quo ab ipsis sex hebdomadis subtrahantur abstinentiæ, jejunio sex dies dominici; textu expresso *in citat. cap. Quadragesima 16. dist. 5. de consecratione*, adduct. *supra num. 3.* docetque expresse S. Gregorius *Homil. 16. Fagnan. l. c. num. 34. Bellarm. l. c. & alii passim.*
- 9 A Clericis autem Quadragesima olim de mandato Telesphori servabatur per septem integras hebdomadas; *cap. Statuimus 4. cap. Quadrag. 5. & cap. Denique 6. dist. 4. Bellarm. l. c. cap. 14. & alii passim.*
- 10 Quadragesimæ Jejuniium in ecclesia Romana incipit à feria quarta Cinerum, textu expresso *in cit. cap. Quadragesima 16. dist. 5. de consecratione*, ibi: *Id est feria quarta, quæ caput Jejunii subnotatur.* Excepto tamen Mediolano, & locis aliis, in quibus Ambrosiano ritu officium celebratur, ubi, ex quo non jejunetur quatuor primis diebus, jejunatur in diebus Rogationum; Concil. Mediolanens. *l. part. 2. tit. De jejunio.*
- 12 In quadragesima non est prandendum ante recitationem saltem publicam Vesperarum, *cap. Solent 49. dist. 1. de consecrat. Vide verb. Officium divinum art. 4. num. 16. & seq. & verb. Jejuniium art. 1. num. 47.*
- 13 An dispensatus circa esum carniû ob debilitatem virium, ad eas recuperandas, est etiam dispensatus à jejunio? Vide verb. Jejuniium *art. 1. num. 30.*
- 14 Non sic tamen est dispensatus à jejunio, quia est dispensatus circa esum carniû, quia cibi Quadragesimales, seu jejunales sunt ei nocivi, seu nauseales. Vide *ibidem à num. 31. ad 34.*
- 15 Ad quem spectet dispensare circa Quadragesimam jejuniium. Vide verb. Jejuniium *art. 2. 15. & sic infra num. 26.*
- 16 Qui in fraudem jejunii de loco, ubi viget præceptum jejunandi, seu jam incepta est Quadragesima, se transfert ad locum, ubi non jejunatur, seu nondum incepta est Quadragesima, peccat graviter. Vide verb. Jejuniium *art. 2. num. 29. & 30.*
- 17 Qui autem de loco, ubi jejunatur, non in fraudem jejunii, sed bona fide transit ad loca, seu per loca ubi non jejunatur, non tenetur jejunare. Vide *ibid. n. 31.*
- 18 Si quis non in fraudem jejunii, sed negotiorum causa de loco proprii domicilii, ubi nondum est incepta Quadragesima, pergat ad locum, ubi per hebdomadam est jam incepta Quadragesima, non tenetur jejunare illic per octo alios dies paschæ ad complendam Quadragesimam. Vide *ibid. num. 32.*
- 19 E contra vero, si talis in loco sui domicilii complevisset Quadragesimam, non tenetur postea alibi observare illos octo dies. Vide *ibid. num. 33.*
- 20 Episcopus in sua diocesi concedere debet facultatem etiam Vicariis foraneis, & Archipresbyteris, ut de consilio Medicorum impertiri possint indigentibus licentiam vescendi cibis vetitis, quæ detur omnino gratis, ita ut nec pro scriptura quidquam accipere liceat. Sac. Cong. Episc. *in Hydrutina 20. Aug. 1591. (Vid. lit. B. pag. 427. usque in fin.)*
- 21 In Quadragesima non est venandum, Nicolaus I. *ad consulta Bulgar. cap. 44.* Item non sunt facienda Judicia criminalia, nec aliquis morti est addicendus. Nicolaus I. *ibid. cap. 45.* Item non est vacandum jocis; Nicolaus I. *ibidem cap. 47.* Item non est præliandum, nisi urgente necessitate. Nicolaus I. *ibidem cap. 46. & in Decreto tit. de bellis cap. 4.* Item fieri non possunt nuptiæ, neque convivia. (Vide *leg. 18. tit. 2. p. 4.* ubi non solum nuptiæ in facie ecclesiæ celebrari à Dominica in Septuagesima usque ad octavas Resurrectionis perfectas prohibentur, verum etiam à prima Dominica Adventus, usque ad Epiphaniam inclusive.) Nicolaus I. *ibidem cap. 48. & in Decreto tit. de matrim. cap. 9.* Item fieri non debent consilia, seu placita populorum, *cap. Placita 2. caus. 15. quest. 4.*
- 27 In Quadragesima prædicandum est omni die, vel saltem ter in hebdomada. Concil. Trid. *sess. 24. cap. 4.*
- 28 Dominicis Quadragesimæ olim ex antiqua consuetudine fideles vescebantur carnibus, & ultra modum se ingurgitabant per totas noctes carnibus vescentes; Quod valde detestabatur Sanctus Gregorius, ut patet in *cap. Denique 6. dist. 4.* At nunc ablata est illa consuetudo. Et ecclesia ut excessum in esu carniû auferret, totaliter carnes illis diebus abstulit. Dies tamen non fecit jejunabiles, quia Dominici erant. Sic Tostatus *tom. 20. in tertiam part. Matthæi cap. 6. q. 95. edit. Venetæ 1728.*
- An Concionatores in Quadragesima excusentur à jejunio, & abstinentia à carnibus, variant Doctores. De Concionatore, qui per integram Quadragesimam continuo prædicat cum valde gravi suo incommodo, & studio, &c. seu multas eodem die conciones habet, & pagos peragrat verbum Dei nunciaturus, si commode ob id jejunare, & abstinere à carnibus non possit: absolute concedunt Natalis Alexander *theolog. dogmatic. & moral. tom. 2. lib. 2. art. 7. Regul. 5. de decalogo vers.* Necessitas denique, Lessius, Navarrus, Filliucius, Layman & alii cum Sporer *tom. 1. append. 3. ad præcept. decalog. sect. 4. num. 63.* Diana coordinat. *tom. 4. tract. 6. resol. 24.* cum Joann. de la Crux, Tabiena, Azorio, Graff. Fernandez, Reginald. Silvio, & aliis ibi allegatis, & Reiffenstuel *theolog. moral. tract. 10. dist. 2. quest. 2. num. 67.* Felix Potestas *tom. 1. tract. De peccatis actualibus disp. 1. quest. 8. art. 4. conclus. 2. resolut. 2.* Busemb. *lib. 3. part. 2. cap. 3. dub. 2. num. 4.* cum aliis ibi citatis, & alii plurimi. Negant autem ipsi, & alii communiter, & ut nos docuimus sub verb. Jejuniium *art. 2. num. 32.* de Concionatore, qui ob conciones alibi repetitas, vel ob suæ memoriæ facilitatem non indigeat longo studio, & labore, sed qui unam tantum, vel alteram concionem in hebdomada habeat; cum in ipso cesset causa exemptionis, nempe labor notabilis, grave incommodum, *arg. cap. Cum cessante 60. de appellat. l. Cum ancillam 6. ff. de condition. ob causam: l. Adigere 6. §. 2. ff. de jure patronatus.* (Vide *lit. E. pag. 361. num. 38. & lit. I. pag. 7. num. 34.*)
- Alii autem cum distinctione respondent: Aut enim ipse Concionator prædicat ex officio, puta ex voto, seu obedientia Superioris, ejusque concio propter imperitiam, & carentiam aliorum ad idem ministerium, est populo valde utilis, & necessaria, & tunc si non obstante suâ cognita impotentia ad simul jejunandum, & concionandum, adhuc ex justa, & rationabili causa à superiore ad concionandum mittitur, ab jejunio excusatur, quia jejuniium præcipitur ut promotivum ad bonum, & non impeditivum majoris boni, in casu & ut diximus sub verb. Jejun. *l. c.* Aut talis concionator voluntarie prædicat, & non missus; seu ideo missus, qui vult, aut mitti quærit ob mercedem, & lucrum, nec sua prædicatio est ita necessaria, quin alii sint qui æque bene, vel melius supplere possint, & tunc jejunare, & abstinere à carnibus tenetur, quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona. *Ad Rom. 3. n. 8. cap. Non est probanda 27. caus. 1. q. 1. cap. Super eo 4. de usuris, cap. Ex tuarum 2. de sacrileg.* cum ipse in fraudem jejunii voluntarie, sine necessitate, & obedientia quærendo quæ sua sunt, non quæ Jesu Christi, exponendo se ad prædicandum propter mercedem, & lucrum, se culpabiliter reddat impotentem ad præceptum ecclesiæ servandum, possitque merito ipsi objici illud Apostoli ad *Rom. num. 21. Qui prædicat non furandum, furaris, prædicat non violandum jejuniium, & violas, & illud Michæ 3. num. 4. Sacerdotes ejus in mercede docebant, & Prophetæ ejus in pecunia divinabant.* Sic Sylvester *v. Jejuniium quest. 9. num. 2.* & ex ipso & Cajetano Binferdius *in Enchirid. theolog. part. 3. cap. 34. Conclus. 2. Matthæuc. in cautela Confessarii l. 1. cap. 22. num. 7.* Et idem videntur docere Philarch. *de offic. Sac. tom. 2. p. 2. l. 3. cap. 25.* Toletus *l. 6. cap. 5.* Fernandez *in examin. theolog. l. 2. cap. 8. §. 2. num. 12.* Fagundez *præcept. 4. l. 1. cap. 9.* & alii plures, qui tunc solum excusant Concionatores à jejunio quando concionarentur ex officio, nempe ex voto, seu obedientia, aut eorum conciones essent populo valde utiles & necessariæ: Navarrus autem *in Manual. cap. 21. num. 17.* & post illum Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 37. num. 14.* & Reginaldus *in praxi tom. 1. lib. 4. cap. 17. num. 219.* & alii putant hanc sententiam esse veram, quando talis Concionator prædicaret principaliter propter mercedem, & lucrum; Secus vero si minus principaliter ob necessi-

tatem se sustentandi; in quo sensu dicimus esse intelligendum id, quod ex aliis asseruimus sub verb. Jejunium art. 2. num. 23. in fine.

31 Quamvis tamen Bonacina tract. de præcept. eccles. disp. ultim. part. 2. punct. ultim. num. 13. Diana coord. tom. 4. resolut. 25. num. 3. Filliuc. in praxi tom. 3. tract. 27. part. 2. cap. 6. num. 24. Lessius l. 4. cap. 2. dub. 6. num. 44. Sporer l.c. Sect. 4. num. 19. & 63. Busemb. l.c. cum aliis ibi allegatis, & plures alii velint, quod absolute excusentur tales Prædicatores à jejunio, etiamsi conciones suscipiant ob mercedem, putantes, quod non sit necesse contra supracitatos, ut prædicatio efficiatur ex voto, vel officio.

32 At vero in praxi tamquam probabilior, ac magis tuta, pia, ac rationi consentanea, sequenda est sententia dicentium non excusari ab obligatione jejunii, & abstinentiæ à carnibus Prædicatores illos, qui voluntarie, & sponte prædicant principaliter propter mercedem, & lucrum; Et solum posse excusari, si prædicent ex officio, nempe voto, aut obedientia, ac propter mercedem minus principaliter, ob solam nempe necessitatem se sustentandi: Unde semper commendabilis remanet recolendæ memoriæ Benedictus XIII. qui, cum esset Archiepiscopus Beneventanus, nullum in sua archidiocesi concionari sinebat, qui in cibis Quadragesimalibus Quadragesimam non servaret; probe sciens, quod magis movent exempla, quam verba, & efficacius est vitæ quam linguæ testimonium, ac longum iter per præcepta, breve, & efficax per exempla, cum homines amplius oculo, quam auribus credant. Et tanto magis est hæc nostra sententia tenenda hisce diebus post tria in ævum commendabilia pro debita jejunii observantia à fel. rec. Benedict. XIV. edita Brevia, primo nempe incipiente, *Non ambigimus*; secundo: *In suprema*; ac tertio *Libentissime*, ex quibus clare insuper habetur, quod qui juxta prædicta excusantur simpliciter à lege Jejunii, non remanent liberi ab abstinence à carnibus; & è contra qui simpliciter excusantur ab abstinence à carnibus, non remanent liberi à lege jejunii; Cum diversa sint præcepta, & à diversis non fiat illatio; *Lege Sed si ante 17. ff. de except. Leg. Papinianus 20. ff. de minorib. L. Si maritus 10. in fine, Cod. de donat. inter vir. & uxor. cap. Ad Audientiam 12. de decimis*, cum similibus: Quæ utinam pro sua æterna salute ab omnibus plene, & integre observarentur (Vid. verb. Executor, in summar. num. 31.)

33 Coqui Religiosorum peccant parando Religiosis in Quadragesima, aliisque jejuniorum diebus cibos in quantitate, & qualitate sufficientes ad fractionem jejunii, præsertim si sciant aliquos ob id jejunium vere fracturos. Sic explicite Matthæuc. in cautela Confessarii lib. 1. cap. 22. num. 11. & alii plures implicite. Et ratio est, quia, ex suo officio tenentur parere, & ministrare solum eam ciborum quantitatem, & qualitatem, quæ ab ecclesia, & propria regula est permissa, seu tolerata; alias sic ponendo aliquos in occasione frangendi jejunium, fierent participes peccati eorum, juxta illud Apostoli *Ad Romanos num. 31. Digni sunt morte, & non solum qui ea faciunt; sed etiam qui consentiunt facientibus*, & juxta regulam Nicolai I. in cap. Notum 10. caus. 2. quest. 1. *Facientem, & consentientem par pœna constringit.* (Vid. lit. E pag. 354. in fin. num. 15. cum leg. 2. tit. 2. 10. tit. 9. 19. tit. 34. p. 7. quæ idem astruunt.) Sicut enim, ut dicitur in verb. *Tabernarius* ex communi Doctorum, cauponæ, seu tabernarii peccant, si alteram refectionem, seu cibos vetitos apponant illis: quos certo sciunt ad jejunium obligari, & ab illis cibis teneri abstinere, nisi rationabiliter timeant ex tali denegatione sibi obventurum gravissimum malum, seu damnum, quia alias participes fierent eorum peccati; Ita & in nostro, ac simili casu; nam de similibus idem est judicium; *Leg. Non possunt 12. & Leg. Nam ait Pedius 13. de legib.* (Ad rem vid. lit. A pag. 198. num 15. in addit. hisp. novis.)

34 Non valent se excusare quod Superiores sic eis præcipiant, quia in tali casu eis in hoc obedire non tenerentur, immo prohiberentur, cum sit res ab ecclesia, seu regula prohibita, sicque contra animam præcepti; & ex

actibus Apostol. cap. 5. num. 29. Obedire oportet Deo, nec non ecclesiæ, seu regulæ magis quam hominibus. Unde S. P. N. Franciscus in cap. 10. *Regulæ sic expresse mandat: Firmiter præcipio eis, ut obediant suis Ministris omnibus, quæ promiserunt Domino observare, & non sunt contraria animæ suæ, & regulæ nostræ.* Hinc tanto magis peccarent superiores, si qui essent, qui ob avaritiam non sufficiens ad jejunandum præstarent subditis prandium, & ob id subditi cogèrentur vespertinam refectionem quasi in cœnam convertere, contra præscriptum à Benedicto XIV. recolend. memor. in novissimo suo Brevi incipient. *Libentissime*, ubi ad secundum hoc dubium; *An iis, quibus concessum est vesci carnibus, possint in vespertina refectione ea quantitate carnis vesci, quæ jejunantibus permittitur?* Respondit, *Non licere, sed opus habere eo cibo, eaque uti portione, quibus utuntur jejunantes rectæ meticulosæque conscientiæ.* Cum enim ipsi sua detestanda avaritia essent causa, cur subditi non haberent sufficientem refectionem ad jejunandum, essent consequenter culpabiles causa fractionis eorum jejunii, nam quod est causa causæ, est etiam causa causati, per text. in l. Manumissiones 4. ff. de just. & jure, & arg. cap. Ad audientiam 1. de homicid. ac cap. Si culpa 9. de injuriis, cum similibus. (Fere in totum consonat tit. 15. p. 7. perlegere non præmittatur tit. 4. & per multas leg. tit. 17. lib. 4. For. Reg. præcipue mente retine quæ ex num. 4. usque ad 9. pag. 1. & 2. lit. D sunt prænotata.) Caveant igitur hujusmodi Superiores, si qui sint, ut nedum propriis, sed & alienis onerentur peccatis, & præmisso ad id opportuno remedio, contriti dicant cum Regio Psalte: *Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me, & ab alienis parce servo tuo. Psalm. 18. num. 14.*

* Quadragesimæ tempus cum ceteris jejunii temporibus, & diebus exequatur in eo quod respicit observantiam legum à SS. Domino nostro statutarum; Benedict. XIV. tom. 1. constitut. 99. incip. *Si Fraternitas* §. 1. In Quadragesima diebus Dominicis non licet epulas licitas cum vetitis permiscere. Idem *ibid.*

Quadragesimæ diebus permittitur Militibus S. Januarii esus lacticiniorum, & cum opus fuerit, etiam carniæ. Idem constit. 24. incip. *Romanæ ecclesiæ* §. 6. Quadragesimæ jejunium juxta Kalendarium Romanum ab Italo-Græcis est observandum. Idem const. 57. incip. Et si Pastoralis §. 8.

39 Quadragesimali tempore pisces non edunt, nec vinum bibunt Maronitæ; Veterum enim jejunii disciplinam iisdem Maronitis, seu Syris, Armenisque Catholicis relaxari numquam passa est Apostolica Sedes, ideoque rejecta tamquam minus legitima causa ad facultatem dispensandi obtinendam à Missionariis allata, jejunii lex servari præcipitur. Benedictus XIV. const. incip. *Allatæ sunt* §. 47. in cujus sumario sic præcise habetur: *A Syriacis, & Armenis in latinorum ecclesiis sacrum peragentibus proprium ritum servari præcipitur: Missionariis denegatur facultas dispensandi eosdem Syros, & Armenos super abstinence à piscibus jejunii tempore; Omnes denique Græcos, & Orientales ritus conservandos esse decernitur; Monenturque Missionarii, ut in Orientalibus convertendis, eos ab erroribus, & schismate revocent, non à suis approbatis ritibus avertant.*

Quod quadragesimalis jejunii debitam observantiam, vide novissimam Encyclicam Clementis XIII. incip. *Appetente*: allatam jam tom. 4. verb. Jejunium, art. 1. numer. 50. *

QUARTA FUNERALIS.

SUMMARIUM.

1 **Q**UARTA hæcine quo jure introducta: ejus portio ex legitima consuetudine induci potest an in ea detur præscriptio, cui ecclesiæ debeatur: an si a groitis ad Religionem, seu aliam ecclesiam se transferat, ad num. 9.

10 **Q**uarta funeralis, electa alibi sepultura, cui debeatur: quid

- quid pro sepultura Canoniorum Cathedralium: intortitia, in cadaveris associatione accensa, an circa feretrum deservienda: observantia, dum viator detentus decedit, & quando ecclesie cathedrali debeatur; pro cadaveris transitu nil prætendi potest ad n. 16.
- 17 Quæ funeralia dicantur: circa Quartæ solutionem videatur dispositio D. Benedicti XIII.: ex quibus non debetur: quando Regulares ad eandem solutionem tenebantur: novissime determinatum advertitur, ad numer. 25.
- 26 Ubi cumque cadavera sepeliantur, duplex quarta non est solvenda: ultimate resolutum affertur: varia decreta notantur, ad num. 32.
- 33 Eadem Quarta, seu idem emolumentum, dum parochiani, condito testamento, seu abintestato decesserint: non datur discrimen in prædicta exactiōe inter exteros, & cives: cum quo est circa eandem litigandum, & juxta consuetudinem est solvenda, ad num. 36.
- 37 Quid circa jus sepulturæ in Confraternitatibus, & in educandis, ac mulieribus secularibus in monasteriis monialium decedentibus, ad num. 38.
- 39 Aliam ad rem, remissive: Auditoris supplementa notantur, & Additiones ex aliena manu, ad num. 47.
- 1 **Q**UARTA funeralis, seu canonica portio es Jure canonico inducta ob Sacramenta, quæ suis parochianis parochus ipse administrat, & ideo illi de Jure debetur, cap. Nos instituta cap. Relatum 2. cap. De his 4. cap. Cum super 8. de sepulturis, & Clement. Dudum, de sepulturis.
- 2 Talis Canonica portio de legitima, & rationabili consuetudine potest induci, ut sit medietas, vel tertia pars; cap. Antiquos 10. quæst. 1. cap. Explicari 9. de sepulturis. Unde attendenda est cujusque provinciæ & loci legitima, & rationabilis consuetudo. Communis, per text. in cit. cap. Explicari, & cap. Cum tanto 11. de consuetudine. Et sic expresse decrevit S. Congr. Conc. in Ebredunens. 25. Julii 1695. in respons. ad 12. & in Mantuana 18. Jun. 1699.
- 3 Quanta funeralis seu portio canonica usque ad quartam exclusive potest præscribi spatio decem annorum absque titulo; Ad hoc autem ut præscribatur infra quartam, vel ut nihil solvatur, requiritur consuetudo 40. annorum cum titulo, aut immemorabilis. Alexander cons. 196. num. 15. vers. De præscriptione lib. 2. Sylvester verb. Canonica Portio num. 2. & 4. Molina de Justitia, & Jure tract. 2. disp. 215. num. 7. Lopus de Canonica portione cap. 2. num. 64. & 65. Barbosa de offic. & potest. parochi p. 3. cap. 25. num. 16. Samuel de sepulturis tract. 1. contrav. 9. conclus. 5. & alii passim.
- 4 Quarta funeralis debetur ecclesie, in qua parochianus consuevit missam audire, & divina, & recipere sacramenta, cap. Cum quis 2. de sepultur. in 6. Rota part. 1. recent. decis. 376. num. 1. Et sic de jure debetur proprio Parocho, seu Vicario, vel Sacerdoti habenti curam parochianorum, cap. Requisivisti, de testam. cap. Cum ex eo de elect. Clement. Dudum, §. Verum, de sepulturis, Rota in Mediolan. Quartæ funeralium 14. Martii 1622. coram Merlino, Barbos. l. cit. num. 19. & 20. Samuel loc. cit. conclus. 8. & alii communiter. (In totum, ni fallor, præcedentia confirmationem accipiunt ex leg. 5. tit. 13. part. 1.)
- 6 Si parochianus in una ecclesia solet audire Divina, & in altera recipere Sacramenta, Quarta debetur ei, à qua solet recipere Sacramenta, cap. Nos instituta 1. de Sepulturis, Silv. verb. Canonica Portio, num. 11. Barb. loc. cit. conclus. 11. & alii.
- 7 Quarta funeralis debetur parochiæ, ubi quis habet domicilium, licet propter bellum, aut pestem, seu animi levandi gratia in villam, seu alium locum se contulerit animo redeundi, & ibi obierit; Abbas in cap. De his 4. sepulturis Barbos. loc. cit. num. 27. Samuel loc. cit. conclus. 15. Rodriguez. tom. 3. qq. Regul. quæst. 45. artic. 9. concl. 2. & alii passim.
- 8 Quarta funeralis debetur ecclesie parochiali etiamsi quis ægrotus ad aliam parochiam deferri se fecerit, & obierit, cum ob domicilii mutationem in tali casu eccle-

sia sua parochialis non perdat Jus quartæ funeralis, ex Clement. Dudum, de sepult. Barbos. loc. cit. num. 27. Samuel loc. cit. concl. 14. Abbas in cit. cap. De his 4. de sepulturis, Sylvester in Summa, verb. Canonica 15. cum multis aliis. (Ad rem lex 7. tit. 13. p. 1.)

Quartam funeralem ecclesie parochiali debet qui in ægritudine constitutus, seu cum bonis suis ad Religionem in aliam ecclesiam transtulerit; secus vero est dicendum, si sanus bona sua monasterio, aut alteri ecclesie dederit, cap. De his 4. de sepultur. Barbos. loc. cit. num. 28. Samuel loc. cit. concl. 15. Miranda loc. cit. quæst. 48. art. 9. concl. 3. & alii passim. (Leg. 6. tit. 13. p. 1.)

Sepultura electa apud ecclesiam, ubi majores defuncti solent ab antiquo sepeliri, quarta funeralis non debetur ei, sed ecclesie suæ parochiali in qua consuevit audire divina, & recipere Sacramenta; cap. Cum quis 2. de sepult. in 6. Barbos. loc. cit. num. 29. Miranda loc. cit. art. 9. concl. 4. Samuel loc. citat. conclus. 16. & Communis aliorum.

Quarta funeralis pro sepultura Canoniorum Cathedralium debetur parocho domicilii, non vero parocho cathedralis, neque parocho parochiæ, ubi adest sepultura suorum majorum. Sic expresse decrevit Sac. Congr. Conc. in Tiburtina 12. Maii 1685. in respons. ad 3. & in Narniens. 26. Sept. 1699. Vid. verb. Canonica artic. 8. num. 14.

Servanda est consuetudo, quod in funeralibus eadem faculæ, seu Intortitia, quæ fuerunt accensa in associatione cadaveris, deserviant, & reaccendantur circa feretrum in ecclesia, in qua sepeliendum est cadaver. Sic expresse decrevit Sac. Congr. Conc. in Tiburtina 12. Maii 1685. in responsione ad 4.

Quarta funeralis non debetur parocho, intra cujus limites viator retentus pro delicto, & habitatus cum cautione decedit, stante consuetudine in civitate, quod Jus sepeliendi peregrinos, & viatores spectet ad ecclesiam cathedralem. Sac. Congr. Conc. in Pisaur. 22. Januar. 1628.

Quarta parochialis debetur ecclesie Cathedrali, vel præscriptione, vel eo quod illam sibi reservabit, quando parochiæ fuerunt erectæ in signum superioritatis. Rota part. 1. recent. decis. 376. num. 2. & 3. Barbosa loc. cit. concl. 9. Riccius resolut. 299. num. 4. & alii.

Curatus unius diocesis (quæcumque sit) in transitu cadaveris, quod processionaliter defertur ad ecclesiam Regularium ab alia diocesi, transeundo per propriam parochiam, & Jurisdictionem, non potest aliquam partem ceræ, & pecuniarum prætere. Sac. Congr. Episc. & Regular. 15. Novemb. 1675. & Ead. Congr. Episc. novissime in Placentina pro Terra Clastidii 24. Novembr. 1713. in responsor. ad 2. Vide verb. Parochus artic. 3. à num. 37.

Quarta funeralis, seu canonica portio debetur de iis, quæ ratione funeris præbentur ab hæredibus defuncti, cap. Inter cunctos 1. de privileg. inter Extravag. Communes, Sixtus IV. constitut. incipent. Regimini. S. Pius V. constit. incip. Etsi Mendicantium, Barbosa loc. cit. contrav. 10. conclus. 3. & plures alii apud ipsos.

Funeralia de Jure communi dicuntur, quæ ratione sepulturæ obveniunt, & quacumque occasione funerum ad ecclesiam perveniunt cum defuncti corpore; cap. cum liberum 5. & cap. In nostra 10. de sepulturis, Barbosa loc. cit. num. 37. Samuel. loc. cit. concl. 2. Portell. in dub. Regul. verb. Canonica portio num. 5. & alii plurimi apud ipsos.

Quarta debetur omnibus de intortitiis, & candelis, quibus defuncti cadaver in itinere ad ecclesiam tumultantem associatur, nec non de omnibus Intortitiis, & candelis, quæ in eadem ecclesia circa cadaver, vel etiam in altaribus in dies funeris accendantur; Sic expresse statuit novissime Benedictus XIII. constitut. incip. Romanus Pontifex: unde ubi adest consuetudo, quod in ecclesia circa cadaver diversa accendantur intortia ab illis, quæ fuerunt accensa in associatione cadaveris in itinere ad ecclesiam tumultantem, debetur quarta de omnibus. Vide supra num. 12.

Etiamsi funus non fiat in die tumulationis, sed ad

diversam diem, vel ad aliud longius tempus differatur, debetur, nihilominus Parocho quarta de omnibus Intortitiis, & candelis, quæ circa cænotaphium, seu tumulum honorarium, & in Altaribus ejusdem ecclesiæ accenduntur; Sic expresse Benedict. XIII. in cit. const. *incip. Romanus Pontifex*: & jam alias declaraverat Sac. Cong. Episcop. & Regular. in *Senensi* 3. Augusti 1621.

20 Quarta autem non debetur de intortitiis, & candelis, quas Sacerdotes, etiam Regulares, vel piarum sodalitatum confratres funus associantes manualiter per viam deferunt. Sic expresse Benedictus XIII. *ibidem*, & jam pluries fuerat declaratum à Sac. Cong. Episc. & Regul. & signanter 29. Nov. 1588. in *Firmana* 5. Martii 1516.

21 Item quarta funeralis non debetur de missis, legatis, anniversariis, hisque similibus piis relictis ad favorem ecclesiæ tumulantis, vel exponentis à defuncto dispositis. Sic expresse Benedictus XIII. *ibidem* & jam fuerat declaratum à S. Pio V. constitut. *incip. Etsi mendicantium*. (Vide *leg. 6. ubi sup. num. 9.*)

22 Vela, sudariola, & inutiles panni, non solum peti, sed neque etiam à sponte dantibus occasione funerum accipi possunt à Parochis: *Die enim* 13. Augusti 1718. in una *Terræ Massæ Tudertinæ diœcesis* proposito dubio in Sacra Congregatione Concilii: *An sub quarta comprehendantur Frumentum, pannum, sudariolum, & cera, quæ accenditur, & extinguitur ante ecclesiam Fratrum?* Responsum fuit: *Comprehendi sub quarta funerali frumentum, & ceram, non autem pannum, & sudariolum; & quoad sudariolum Sac. Cong. mandavit illud amplius non auferri cum cadavere, nec ab hæredibus Parocho consignari*. Sic refert Ursaya *tom. 4. p. 1. n. 13. In Tudertina funerum pro Patribus Tertii Ordinis S. Francisci Terræ Massæ cum Archipresbytero ejusdem loci*, ubi multa docet ad rem.

23 Regulares olim quartam funeralem solvere tenebantur solum in illis conventibus, seu monasteriis, quæ eam solvere consueverant 40. annis ante Concilium Tridentinum: secus vero in aliis ex post ædificatis, & quæ in dies ædificabantur, ut patet ex ipso Concilio Tridentino *sess. 25. cap. 13. de reform.* & declaraverat S. Pius V. const. *incip. Mendicantium*; & pluries Sac. Congr. Concil. ut in *Pampilon.* 22. Septemb. 1591. in *Meliten.* 2. August. 1607. in *Asculana* 2. Septemb. 1679. in *Lauden.* 2. Maii 1711. Et Sac. Cong. Episcop. & Regul. 17. Novemb. 1673. in *Senogall.* 23. Decemb. 1707. in *Brittiorien.* 16. Martii 1717. & sæpe alibi.

24 At novissime contrarium determinavit Benedictus XIII. constitut. *incip. Romanus Pontifex*: qua decernitur, & mandatur, ut in Italia, eique adjacentibus Insulis Parochis defunctorum, qui in ecclesiis quorumcumque Regularium de cetero tumulabuntur, quarta funeralis persolvatur, præservando favore Parochorum consuetudines legitimas pro illis locis, in quibus vigent, percipiendi portionem majorem quartæ, cum aliis ordinationibus, & derogationibus opportunis; Et in Concilio Romano *tit. 8. de Officio Judicis Ordinarii cap. 5.* mandat Episcopis, ut ipsam publicari curent, atque pro illius observantia invigilent, etiam tamquam Sedis Apostolicæ Delegati. Unde, ut ejus dispositio ab omnibus plene percipiatur, hic ad literam datur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

25 Romanus Pontifex æqui, bonique supremus Assertor auctoritatem à Christo per beatum Petrum, Apostolorum culmen, sibi traditam intelligens, ut ex Agro Dominico pro temporum necessitate noxia evellat, & destruat, utiliaque plantet, ac ædificet, ea interdum, quæ à Prædecessoribus suis ob rationabiles, & justas causas olim sancita fuerunt, ubi in grave aliorum præjudicium, & detrimentum redundare cognoscit, atque dissidiis, & contentionibus fomentum præbere, animadvertit, maxime inter Dei, & Ecclesiæ

26 ministros, quorum est evangelizare pacem, & quibus à Domino non aliud frequentius, neque enixius commendatur, quam ut pacem, ac unitatem diligant, moderari, & immutare; aliasque Pastoralis officii sui partes desuper interponere solet, prout rerum, locorum, temporumque circumstantiis mature pensatis, discordiarum extinctioni, ecclesiasticorum ministrorum quieti, fidelium animarum saluti, divinoque cultui conspicit salubriter expedire.

27 Sane quamplures Romani Pontifices Prædecessores nostri multiplicia, ac plane insignia considerantes merito Ordinum Regularium, qui militantem in terris ecclesiam fortissimis omni tempore auxerunt prædiis, viris nempe vitæ sanctitate, doctrinæ laude, ac orthodoxæ Religionis zelo præstantibus, eidemque in cœlis triumphanti eximii fulgoris lumina addiderunt, ipsos Ordines eorumque professores, plurimis satis amplius Indultis, & privilegiis benigne decorarunt, ac inter alia iis illud concesserunt in canonicam portionem, seu quartam funeralium emolumentorum partem pro personis, quæ in eorum ecclesiis sepulturam sibi eligerent, Parochis persolvere minime tenerentur, ac ad majorem ejusmodi privilegii firmitatem, sanctioni etiam à fel. record. Clemente V. Prædecessore nostro editæ in Concilio Viennensi, & relatæ in Clementina *Dudum de sepulturis*, nec non Concilii Tridentini decreto *relato in cap. 13. sess. 25. de reform.* prædictam quartam funeralem parocho aperte reservantibus non semel amplissime derogarunt. Unde non acerbæ modo Parochorum querelæ, sed innumeræ etiam contentiones, atque lites inter eos & Regulares super solutione ejusdem quartæ diversis temporibus excitatæ fuerunt, quæ coram Ordinariis locorum, & deinde in variis quoque almæ Urbis nostræ tribunalibus, præsertim vero in Auditorio Palatii nostri Apostolici, & in Congregatione Venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, præfati Concilii Tridentini Interpretum, magno partium studio, nec minori sumtuum incommodo discussæ, sicut accepimus, aliquando ad favorem parochorum, aliquando autem ad favorem Regularium pro diversis causarum circumstantiis, atque vario judicantium sensu, decisæ, ac definitæ fuerunt. Hæc porro judicatorum, sententiarumque diversitas cum nullam certam ac determinatam constituerit regulam, in evenientibus casibus observandam, magnum plane fomentum, & ansam relinquit, immo & latam sternit viam ulterioribus inter prædictos Regulares, & Parochos litibus, & controversiis, ex quibus ipsi, qui in domo Dei ambulare debent cum consensu, novis de cetero perturbari dissidiis, novisque prægravari dispendiis possunt cum divini cultus detrimento, & scandalo plurimorum.

28 Quo circa Nos maxime expedire censes, ut ejusmodi controversiæ, & lites ab ecclesia Dei penitus arceantur, ac insuper, licet universos Ordines Regulares, in quibus, nempe in Ordine fratrum Prædicatorum, Nos ipsi plurium annorum spatio versati sumus, speciali paternæ charitatis affectu prosequamur, eosque, uti de Ecclesia, Catholica Fide, & Sede Apostolica optime meritos præcipuo semper in honore, ac pretio habuerimus, & habeamus; nihilominus considerantes exemptionem à solutione quartæ funeralis, præfatis Ordinibus à dicta Apostolica Sede concessam, modo vergere in maximum parochorum præjudicium, tum propter multiplicationem conventuum, & monasteriorum Regularium, tum etiam propter auctam devotionem, & consuetudinem fidelium sepulturam eligendi in ecclesiis prædictorum Regularium, ac proinde non modo consentaneum, sed etiam necessarium arbitantes, ut eorundem parochorum, quibus ceteroquin sacri canones, & prisca ecclesiæ disciplina aperte suffragantur, indemnitati opportune consulatur, & antedicta apostolica privilegia ad æquitatis limites reducantur: hinc igitur est, quod Nos omnia, & singula memorata privilegia exemptiva à solutione quartæ funeralis quibusvis Ordinibus, Congregationibus, ac Institutis Regularibus ab Apostolica Sede, ut præfertur, quandoque, & quomodocumque concessa, præsentibus,

29 pro

»pro plene, & sufficienter expressis habentes, ac de
 »eorum tenore, & substantia satis superque instructi
 »de nonnullorum Venerabilium fratrum nostrorum S.
 »R. E. Cardinalium, & aliquot etiam Romanæ Curiae
 »Prælatorum à Nobis ad id specialiter deputatorum con-
 »silio, suadentibus etiam Episcopis, & aliis ecclesiarum
 »Prælati, in præsentis Sacro Concilio congregatis, ac
 »insuper motu proprio, & ex certa scientia, ac matura
 »deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis ple-
 »nitudine, hac Nostra perpetuo valitura constitutione,
 »præmissa omnia privilegia quoad Quartam funeralem,
 »tantum pro locis infra exprimendis, moderamur, refor-
 »mamus, ad viam Juris reducimus, & quatenus opus
 »sit, etiam revocamus, & abrogamus, neque cuiquam
 »deinceps suffragari posse, vel debere decernimus.

»Præterea motu, scientia, & potestatis plenitudine
 »similibus sancimus, & statuimus, & mandamus, ut
 »in Italia, eique adjacentibus insulis, à die publicatio-
 »nis præsentis constitutionis in futurum parochis de-
 »functorum, qui in ecclesiis quorumcumque Regula-
 »rium prædictorum tumulabuntur, persolvatur, & cum
 »effectu tradatur Quarta pars omnium intortitorum, &
 »candelarum, quibus defuncti cadaver in itinere ad ec-
 »clesiam tumultantem associabitur, nec non omnium
 »intortitorum, & candelarum, quæ in eadem ecclesia
 »circa cadaver, vel etiam in altaribus in die funeri-
 »s accendentur; à prædicta tamen quarta funerali ex-
 »ceptæ intelligantur, & sint candelæ, quas Sacerdotes,
 »etiam Regulares, vel piarum sodalitatum confratres,
 »funus associantes, manualiter per viam accensas defe-
 »rent. Quod si funus non fieret in die tumulationis, sed
 »ad diversam diem, vel ad aliud longius tempus dif-
 »ferretur, parochio nihilominus assignetur quarta pars
 »omnium intortitorum, & candelarum, quæ ipsamet
 »peracti funeri die in ecclesia, ubi defunctus humatus
 »fuit, circa cœnotaphium, seu tumulum honorarium,
 »atque etiam in altaribus ejusdem ecclesiæ accensa fue-
 »rint; hæc porro omnia locum habeant, & exacte in
 »posterum observentur, quotiescumque defunctus ex-
 »tra suam parochialem ecclesiam tumuletur, vel expo-
 »natur, sive in ecclesia tumultante, vel exponente be-
 »neficio obtinuerit, sive quia ibidem sepulcrum ha-
 »buerit gentilitium, sive tandem quia in ea sepultu-
 »ram elegerit, sub prædicta quarta funerali comprehen-
 »di non intendimus, immo expresse ab ea excipimus
 »legata missarum, & anniversariorum, hisque similia
 »pia relicta ad favorem ecclesiæ tumultantis, vel expo-
 »nentis à defuncto deposita; circa quæ, ac omnia, &
 »singula alia, de quibus in præsentis constitutione mentio
 »facta non fuit, privilegia prædictis Regularibus Ordi-
 »nibus ab Apostolica Sede concessa, salva prorsus &
 »illæsa, ac inviolata perpetuo permanere, & ab omni-
 »bus, ad quos spectat, & pro tempore, quodcumque
 »spectabit, inconcusse, & irrefragabiliter observari de-
 »bere volumus, decernimus, & mandamus. Ubi vero
 »consuetudines legitime probatæ, conventiones, con-
 »cordiæ, vel statuta vigerent, quæ præfatis parochis
 »magis faverent, illisque pinguiorem prædicta quarta
 »emolumentorum funeralium portionem assignarent, ea
 »in iis, in quibus vigent, locis inconcusse ab omnibus
 »observari motu, scientia, ac potestatis plenitudine par-
 »tibus sancimus, præcipimus, & jubemus.

»Decernentes pariter, præsentis literas, & in eis
 »contenta quæcumque, etiam ex eo, quod prædictorum
 »Ordinum Regularium Superiores, quicumque alii in
 »præmissis interesse habentes, seu habere quomodolibet
 »prætendentes, illis non consenserint, nec ac ea vocati,
 »& auditi, seu causæ, propter quas præsentis emana-
 »rint, adductæ, verificatæ, seu alias justificatæ fuerint,
 »vel etiam enormis, enormissimæ, & totalis læsionis,
 »aut alio quovis prætextu, & ex quocumque capite, co-
 »lore, & causâ, etiam necessario exprimenda, de sub-
 »reptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut inten-
 »tionis Nostræ, vel alio quopiam defectu notari, impug-
 »nari, in toto, vel in parte rescindi, retractari, invali-
 »dari, in Jus, vel controversiam revocari ad terminos
 »juris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum,

»aperitionis oris, aut quodcumque aliud Juris, vel facti,
 »gratiæ, vel justitiæ remedium impetrari, seu eo impe-
 »trato quemquam uti, seu juvare in Judicio, vel extra
 »nullatenus posse, sed eas semper validas, firmas, &
 »efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & inte-
 »gros effectus sortiri, ac obtinere, & ab omnibus, ad
 »quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit,
 »inviolabiliter, & inconcusse observari debere: Sicque
 »& non aliter in præmissis per quoscumque Judices or-
 »dinariorum, & delegatos etiam causarum dicti palatii
 »apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinalium, etiam
 »de latere Legatos, & Nuntios, sublata eis, & eorum
 »cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facul-
 »tate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irri-
 »tum, & inane, si secus super his à quoquam quavis
 »auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit atten-
 »tari.

»Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, &
 »Cancellariæ apostolicæ regula de Jure quæsito non
 »tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus, pro-
 »vincialibusque, & synodalibus editis, generalibus, vel
 »specialibus constitutionibus, nec quorumvis Ordinum
 »prædictorum, etiam juramento, confirmatione apos-
 »tolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, con-
 »suetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quo-
 »que, indultis, & literis apostolicis per quoscumque Ro-
 »manos Pontifices prædecessores nostros eisdem Ordi-
 »nibus, ut præfertur, illorumque Superioribus, & pro-
 »fessoribus quibuscumque sub quibusvis verborum te-
 »noribus, & formis, ac eum quibuscumque etiam déro-
 »gatoriarum derogatoriis, & aliis efficacioribus, & in-
 »solitis clausulis, & decretis irritantibus, etiam motu
 »simili, & consistorialiter, ac alias quomodolibet in-
 »contrarium præmissorum concessis, confirmatis, &
 »innovatis; Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro
 »sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque te-
 »noribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac
 »de verbo ad verbum, non autem per clausulas gene-
 »rales idem importantes, mentio, seu quævis alia ex-
 »pressio faciendâ, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc
 »servanda foret, illorum omnium, & singulorum teno-
 »res formas, & occasiones, ac alia etiam speciali ex-
 »pressionem digna præsentibus pro plene, & sufficienter
 »expressis, insertis, ac servatis respective habentes, hac
 »vice dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris
 »ad præmissorum effectum specialiter, & expresse de-
 »rogamus, & derogatum esse volumus, ceterisque con-
 »trariis quibuscumque. = Ut autem præsentis Literæ
 »&c. = Nulli ergo omnino hominum &c. = Datum
 »Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ mil-
 »lesimo septingentesimo vigesimo quinto, quarto Kalen-
 »das Maii, Pontificatus nostri anno primo. = P. M.
 »Card. Prodat. = F. Card. Oliverius. =

Parochi consequi non possunt, neque prætere ab 26
 hæredibus defunctorum, qui sepeliuntur in ecclesiis Re-
 gularium, duplicem quartam, seu portionem majorem
 solita dari pro illis, qui sepeliuntur in propria parochia.
 Sic expresse declaravit Sac. Congr. Episcop. & Regular.
 in Brundusina 7. Decemb. 1640. quod cum aliis decretis
 confirmavit Clemens X. constit. incip. Alias::: quæ ut
 ab ordinibus in promptu habeatur, hic, pro ut jacet,
 subnectitur.

CLEMENS PAPA X.

Ad futuram rei memoriam.

» **A**lias pro parte tunc existentis Commissarii Curie 27
 » fratrum Ordinis Minorum Sancti Francisci de
 » Observantia nuncupatorum, Congregationi tunc exis-
 » tentium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium nego-
 » tiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium
 » præpositæ supplicato, ut prohiberetur parochis, & Cle-
 » ricis Terræ Leverano Brundusinae Diocesis, omnibus-
 » que aliis parochis, & Presbyteris, ne auderent accipere
 » majorem eleemosynam pro defunctis, qui sepelirentur
 » in ecclesiis dictorum fratrum, quam accipiebant pro
 » iis,

QUARTA FUNERALIS.

7

»iis, qui in ipsorum parochorum, & presbyterorum se-
»cularium ecclesiis sepeliebantur; Emanavit die 7. De-
»cembris 1640. ab eadem Congregatione Decretum te-
»noris sequentis: videlicet.

»Sacra Congregatio, Eminentissimorum Sanctæ Ro-
»manæ Ecclesiæ Cardinalium, negotiis, & consultatio-
»nibus Episcoporum, & Regularium præposita, ad tol-
»lendas indebitas exactiones, quæ, ut proponitur, in
»tumulandis defunctorum corporibus fieri solent, cen-
»suit injungendum, prout præsentis decreti tenore in-
»junxit Archiepiscopo Brundusino, ceterisque locorum
»Ordinariis, ne permittant, ut parochi, aliique de
»clero seculari, majorem posthac eleemosynam sibi
»attribui faciãnt ab hæredibus defunctorum, qui in ec-
»clesiis Regularium prædictorum sepulturam sibi ele-
»gerint, quam percipere possent, si in parochiali, seu
»alia ipsius cleri secularis ecclesia sepeliri voluissent,
»contrariis quibuscumque non obstantibus &c. die 7.
»Decembris 1640. Et subinde cum tunc existentes Fra-
»tres Provinciæ Dalmatiæ dicti Ordinis Congregationis
»præfata exposuissent, functiones funerales defuncto-
»rum, quorum cadavera in eorum ecclesiis sepulturæ
»mandarentur facere, ad eos, non autem ad parochos
»spectare; Congregatio præfata die 31. Augusti 1657.
»aliud decretum edidit tenoris, qui sequitur, videlicet.
»Sacra Congr. Eminentissim. S.R. E. Card. negotiis, &
»consultationibus Episcoporum, & Regularium præpo-
»sita, attentis narratis, juxta alias resoluta, censuit,
»functiones funeralium super cadavera defunctorum,
»quæ in ecclesiis Regularium contingit sepeliri, post-
»quam ad easdem ecclesias pervenerint, ad ipsos Re-
»gulares, non ad parochos pertinere, ac proinde ita
»in Oratorum ecclesiis circa præmissa servandum esse,
»prout servare mandat, & præcipit, contrariis non obs-
»tantibus quibuscumque.

Die 31. Augusti 1657.

»Cum autem sicut pro parte dilecti filii Francisci
»Mariæ à Castro S. Petri de Bononia Procuratoris Ge-
»neralis Ordinis præfati, Nobis nuper expositum fuit,
»ipse decreta hujusmodi pro firmiori illorum subsisten-
»tia apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio com-
»munitur summopere desideret: Nos specialem ipsi Fran-
»cisco Mariæ Procuratori Generali gratiam facere vo-
»lentes, eumque à quibusvis excommunicationis, sus-
»pensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis senten-
»tiis, censuris, & pœnis à Jure, vel ab homine, quavis
»occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet in-
»nodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat
»consequendum, harum serie absolventes, & absolu-
»tum fore censentes; supplicationibus ejus nomine No-
»bis super hoc humiliter porrectis inclinati, decreta
»præinserta auctoritate apostolica tenore præsentium
»approbamus, & confirmamus, illisque salva tamen
»semper in præmissis auctoritate memoratæ Congrega-
»tionis Cardinalium, inviolabilis Apostolicæ firmitatis
»robur adjicimus. Decernentes, easdem præsentis lite-
»ras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fo-
»re suosque plenarios, & integros effectus sortiri, &
»obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore
»spectabit, plenissime suffragari, & ab eis respective
»inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quos-
»cumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cau-
»sarum palatii apostolici Auditores judicari, & definiri
»debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quo-
»quam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter con-
»tulerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, &
»Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis qui-
»buscumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub
Annulo Piscatoris die 18. Januarii 1672. Pontificatus
nostri anno secundo.

Et novissime fuit iterum resolutum à Sacra Congre-
gatione Episcoporum & Regularium 24. Novembris 1713.
in respons. ad 3. in causa Placentina funerum vertente in-
ter Fratres Conventus Clastidii Minor. Observ. S. Fran-
cisci ex una, & Parochum dictæ Terræ Clastidii partibus
ex altera, de, & super infrascriptis dubiis &c. Vide verb.

Parochus art. 3. num. 40. ubi decretum, & responsio Sa-
cræ Congregationis ad singula dubia.

Dantur hic alia decreta Sacræ Congregationis Epis-
coporum in una Placentina 16. Decembr. 1661. edita pro
causa inter clerum secularem Placentiæ, & Monachos
Cassinenses ejusdem civitatis ecclesiæ S. Sixti ad rela-
tionem Eminentiss. Pallottæ, apud Impressores Camera-
les tenoris sequentis.

Eminentissimi, è Reverendissimi Signori.

Per occasioni di mortori è funerali sono nate tra li Mo-
nachi Cassinensi di S. Sisto di Piacenza umilissimi Orato-
ri delle Em. Vostre, ed i Parrochi della stessa Città alcune
differenze, che in sostanza si riducono à tre.

Primo se i Monachi suddetti, quando sono invitati, è
vanno alli mortori, siano obbligati convenire alla Chiesa
Parrocchiale?

Secondo, se possano quei, che fanno li mortori, ed
esequie, dar maggior quantità di candele, è cera alli detti
Monachi, di quello che diano al Parroco, ò Parochi, ed al
Clero secolare?

Terzo, se portandosi à seppellire i morti nelle Chiese
delli Monachi sia lecito alli Parrochi entrare nelle dette
Chiese, pure siano obbligati à lasciare i cadaveri su la por-
ta, ed ovi dare l'ultimo vale?

Per terminazione di queste differenze è piaciuto all.
Em. Vostre dar per ponente l' Eminentiss. Pallotta, ed
avendo l' Eminenza sua riferito, è le parti informato hinc
inde in Facto, & in Jure, vengono ora l' Em. Vostre umil-
mente supplicate à dare la risoluzione, è tuto ec. Quam
Deus, &c.

»Sacra Congregatio Eminentissimorum S. R. E. Car-
»dinalium, negotiis, & consultationibus Episcoporum,
»& Regularium præposita, attentis narratis, causaque,
»auditis partibus Eminentissimo Pallotta referente, ma-
»ture discussa, & examinata, censuit, declaravit, &
»decrevit, quoad primum: Monachos hujusmodi acce-
»dentes ad funeralia defunctorum in aliena parochia,
»convenire debere in ecclesia parochiali cum aliis pari-
»ter accessuris & deinde omnes una cum Parocho ad
»domum defuncti efferendi ritualiter procedere.

»Circa secundum, distributionem candelarum, quod
»differentiam qualitatis, pendere ab arbitrio hæredum,
»aut aliorum distribui mandantium.

»Et demum circa tertium, servanda esse decreta, &
»declarationes alias factas, scilicet Parochis in associa-
»tione, sive occasione associationis cadaverum non lice-
»re ingredi ecclesiam Monachorum prædictorum, sed
»teneri dimittere cadavera ad Januam ecclesiarum, ibi-
»que solum posse benedicere, & dare ultimum vale;
»officia vero, & alia munia, quæ in hujusmodi minis-
»teriis adhiberi solent, ab ipsis Monachis peragi debe-
»re, non autem à Parochis. Arque ita in præmissis om-
»nino deinceps fieri, & exequi præsentium vigore man-
»dat, ac præcipit, contrariis quibuscumque non obs-
»tantibus. Romæ 16. Decembr. 1661. — M. Card. Gi-
»netrus. — Loco † Sigilli.

E. Episc. Camer. Sacr. Romæ ex Typographia Reve-
rendæ Cameræ Apostolicæ 1662.

Item dantur decreta Sacr. Congr. Rit. in una Seno-
galliens. 13. Julii 1675. edita pro causa inter Archi-
presbyterum, Canonicos, & Curatos parochialis, &
collegiatæ S. Petri Corinalli Senogalliensis Diocesis ex
una, & Conventus, & PP. Augustinianos, & Minores
Conventuales dictæ Terræ Corinalli ex altera partibus,
ipsisque partibus auditis, Em. & Rev. Card. Casanate
referente, infrascripta dubia proposita, & resoluta fuerunt
una cum aliis.

» I. An hæredes defunctorum sint cogendi ad reti-
»nendum domi cadavera usque ad tempus sepeliendi?
» An vero eisdem hæredibus liceat pro libito asportare
» dicta cadavera è propriis domibus ad quamcumque
» aliam ecclesiam per modum depositi usque ad horam
» illa tumulandi, etiamsi sepelienda essent in ecclesiis
» Regularium, non obstante dissensu Parochi, seu pro-
» hibitione ab eodem facta, uti Vicario Foraneo?

» II. An illatis cadaveribus private ab hæredibus ad aliquam tertiam ecclesiam per modum depositi, Regulare convenire, & congregari debeant in dicta tertiam ecclesia, aut in parochiali, ad effectum illa associandi ad ecclesiam, ubi sunt tumulanda?

» III. An cadavera sepelienda in ecclesiis Regularium, antequam ad eorum ecclesiam deferantur, debeant prius adportari ad parochialem, & in ea permanere per aliquod tempus?

» IV. An Regulares possint cogi ad associanda cadavera in eorum ecclesiis tumulanda? An vero possint expectare in dictis propriis eorum ecclesiis? Et an in casu, quo Regulares non accedant ad associandum dicta cadavera, amittere debeant intortitia, ut Parochus præterdit?

» V. An parochus teneatur associare cadavera in ecclesiis Regularium sepelienda usque ad Januas ejusdem ecclesie, etiam ipsis Regularibus non associantibus; Et an Parochus associanti liceat ingredi ecclesias Regularium cum stola, & cruce?

» VI. An si Parochus requisitus intervenire recuset funeralibus defunctorum in ecclesiis Regularium sepeliendorum, possint hæredes, immo & ipsi Regulares, asportare cadavera ad ecclesiam sepulturæ electæ, Parochus non interveniente, ac prædicti Regulares eadem cadavera sepulturæ tradere? Et an Parochus in funeralibus dictorum defunctorum majorem eleemosynam solito præterdere possit?

» Ad primum; Sac. Congreg. respondit quoad tempus humationis cadaverum servandam esse synodum; & in reliquis, petita, & etiam non obtenta licentia, posse cadavera deponi arbitrio hæredum in qualibet ecclesia usque ad tempus illa processionaliter deferendi ad ecclesiam sepulturæ.

» Ad secundum; Sacra Congregatio inhærendo aliis decretis respondit: Regulares debere congregari in illa ecclesia tertia, ubi cadaver fuit depositum, ut supra.

» Ad tertium; Sacra Congregatio, respondit Negative.

» Ad quartum; Sacra Congregatio respondit; Regulares non posse cogi ad exeundum à propriis ecclesiis ad effectum associandi cadavera in eisdem sepelienda, sed sufficere, quod illa expectent ad januas, quo vero ad intortitia, remisit causam ad Judices suos.

» Ad quintum; Sacra Congregatio respondit, Parochum teneri associare cadavera in ecclesiis Regularium sepelienda; Quo vero ad ingressum Parochi cum stola, & cruce distulit resolutionem; Eam videas inferius num. 31.

» Ad sextum; Sac. Congreg. respondit, vocato Parochus, & ipso renuente intervenire, vel alterum mittere; tunc Regularibus licere absque Parochus deferre cadavera in eorum ecclesiis sepelienda; quo vero ad emolumenta per Parochum præterita, nihil dandum ultra solitum. Et id denuo declaravit, & servari mandavit. Hac die 13. Julii 1675.

» Item referuntur alia decreta ejusdem Sacre Congr. Rituum in una Vaden. ad dubia eidem proposita die 2. Augusti 1608. ut sequitur: Præterdentibus Parochis, seu Mansionariis ecclesie cathedralis civitatis Vaden. in associatione defunctorum, qui sepulturam sibi eligent, sive alio quovis modo in Ecclesia Regularium sunt tumulandi, ab eorumdem hæredibus, una cum proprio Parochus defuncti, omnes esse invitandos: Ecclesias Regularium ingredi cum stola, & cruce: ibique functiones, & officium circa cadaver peragere: ac insuper pinguiorem eleemosynam pro associandis, seu tumulandis forensium, seu externorum cadaveribus in ecclesiis prædictis Regularium, quam à civibus, posse exigere, si in ipsis Parochialibus sepelirentur? Deducta coram Reverendissimo Episcopo Vadens. controversia, ab eo post quamplurimas comparitiones pro declaratione ad Sacram Rituum Congregationem remissa: Exinde Eminentissimo, & Reverendissimo Domino Cardinali de Nori, commissa, &

» ab eodem propositis infrascriptis dubiis videlicet:

» I. An in associatione cadaverum ad ecclesias Regularium sint vocandi omnes Mansionarii præter Parochum?

» II. An Parochus ingredi possit ecclesias Regularium cum stola, & cruce, ibique, officium, & functiones peragere?

» III. An liceat Parochus exigere majorem eleemosynam ab exteris tumulandis in ecclesiis Regularium, quam à civibus?

» Sac. eadem Rit. Congreg. utraque parte tam in voce, quam in scriptis, prius audita, Negative in omnibus respondit, & ita declaravit, & servari mandavit die 2. Augusti. 1698.

Item adducuntur Decreta Sacre Congregationis Concilii in una Novariens. Funerum 15. Mart. 1704. edita pro causa inter Parochos, & PP. Reformatos oppidi Varalli ejusdem diocesis Novariensis, in qua propositis dubiis sequentibus, nempe.

» I. An cadavera impuberum oppidi Varalli debeant ex aliqua speciali consuetudine sepeliri in sepultura designata existente in ecclesia parochiali, vel potius licitum sit parentibus, tam ante, quam post mortem illorum pro eis sepulturam eligere, eaque tumulari facere in proprio sepulcro majorum in ecclesia PP. Reformatorum existente? & quatenus affirmative quoad secundam partem.

» II. An dicta cadavera deferri possint ad dictum sepulcrum majorum absque associatione Parochorum, & Cleri secularis post eorum monitionem ad interveniendum funeri, & recusantium?

» III. An Parochis intervenientibus, sive associatis, sive non ab aliis Canonice ejusdem parochie distribui debeat candela major illa, quæ datur Superiori Regularium associato ab illis Fratribus?

» IV. An dicta cadavera deferri valeant ad ecclesiam in quacumque hora diei, an de nocte absque expressa licentia Ordinarii?

» V. An Parochi sub aliqua, & quacumque præensione possint differre, vel impedire, ne tempore debito cadavera ad sepeliendum deferantur, & quatenus Negative?

» VI. An Parochis impredientibus licitum sit hæredi post expectatum triduum à morte defuncti ducere funus, etiam de nocte ad ecclesiam, in qua cadaver est sepeliendum?

» VII. An Parochi cogere possint hæredes ad peragendum in ecclesia parochiali omnes functiones missæ solemnissimæ, accensis luminibus in singulis altaribus anniversariorum, quæ fiunt in ecclesia Reformatorum occasione funerum?

» VIII. An dicti Parochi possint cogere hæredes, ut celebrare faciant missas pro defuncto singulis Sacerdotibus secularibus funus associantibus?

» IX. An in præterita associatione cadaverum sint per hæredem defuncti in æquali numero convocandi tot Sacerdotes seculares, quot convocantur Fratres Reformati?

» X. An in casu, de quo agitur, Episcopus Novariens. habuerit jurisdictionem in suprascriptos Fratres Reformatos præteritos delinquentes extra claustra, seu turbantes Jura parochorum?

» XI. An interdictum, de quo agitur, sustineatur in casu? Die 15. Mart. 1704. respondit prout infra.

» Ad I. Negative quoad primam partem; Affirmative quoad secundam.

» Ad II. Affirmative.

» Ad III. Negative.

» Ad IV. Affirmative de die, de nocte Negative, nisi de licentia Ordinarii.

» Ad V. Negative.

» Ad VI. Affirmative, præterquam de nocte ut supra.

» Ad reliqua dubia Negative sigillatim responsum fuit.

Parochis pro associandis, & tumulandis cadaveribus eorum, qui repentina, vel violenta morte decedunt, non

non licet exigere majorem Quartam, seu majus emolumentum eo quod exigi, seu præstari solet ab eo, qui testamentum condidit. Sacra Cong. Concil. 24. August. 1699. lib. 6. Decretal. fol. 283.

Item nec licet parochis exigere majorem Quartam seu majorem eleemosynam ab exteris tumulandis in ecclesiis Regularium, quam à civibus, ut respondit Sacra Congreg. Rit. in *Vadens*. 2. Aug. 1689. in respons. ad 3. ut patet *supra* num. 31.

Pro exactiōe Quartæ funeralis non gravatur hæres, sed lis agitur inter parochum, & ecclesiam tumulandam. Sac. Congr. Episcop. & Regul. in una Civitatis Castellæ 14. April. 1615. Nicol. lucubrat. civil. lib. 4. tit. de Interdict. num. 26. limit. 10. ubi decretum Sac. Cong. Conc. refert Monacell. tom. 2. tit. 14. formul. 1. num. 14.

Quarta funeralis solvitur in quantitate juxta consuetudinem regionis, & locorum solita, & præscrita. Sacra Congr. Concil. in *Ebredunens*. 21. Jul. 1659. in respons. ad 12. & in *Mantuana* 18. Jun. 1699. apud Monacell. loc. cit. num. 14.

Confraternitates, quæ habent Jus sepulturæ, debent sepelire sine præjudicio Quartæ funeralis, aliorumque emolumentorum, quæ spectant ad capitulum, vel parochum. Sacra Congreg. Episcop. in una *Anconitana* 19. Decemb. 1608. apud Nicol. in *Floscul. verb.* Confraternitas num. 22. & apud Pitton. *Const. ad Parochos* num. 290.

Quarta funeralis pro sepultura educandarum, ac mulierum secularium in monasteriis monialium decedentium cui debeatur? Vide *verb.* Monialium art. 1. à num. 61. ad 63.

Alia ad rem. Vide *verb.* Parochus art. 3. & *verb.* Sepultura.

Additio ex Auctore.

* Addenda sunt ad rem sequentia decreta, quod attempta consuetudine diocesis debeatur Episcopus Quartam decimarum, tum funeralium: "In Anglonens. Cathedralici, Decimarum, & Quartæ funeralis propositis sequentibus dubiis. I. An Episcopo debeatur cathedralicum in casu &c. II. An eidem debeatur Quartam decimarum in casu &c. III. An eidem debeatur Quartam funeralium in casu &c. Sacra Congr. Concil. 30. Januar. 1723. Respondit"; Ad primum, secundum, & tertium *Affirmative*. Sic apud *Thesaurum Resolution.* 7. in *d. Anglon.*

In Cassanens. Quartæ decimarum proposito dubio: "An Clerus ecclesiæ Parochialis Marathæ continuare debeat in annua præstatione modiorum, seu tumulorum 50. frumenti pro quarta decimarum debita Episcopo. in casu &c. Sacra Congr. Concil. die 27. Septembr. 1738. Respondit, *Affirmative*. Et *reproposita causa* in eadem Cassanens. Quartæ decimarum sub dubiis: I. An sit standum, vel recedendum à decisis in casu? II. An Episcopus Cassanensis pro Quartam decimarum teneatur contribuere expensis, ac sumtibus litis motæ per communitatem Marathæ super exactiōe ipsarum decimarum in casu &c. Sacra Congr. Concil. die 4. Julii 1739. Respondit: Ad primum in decisis, & amplius. Ad secundum *Negative*. Sic apud *Thesaurum resolut. dictor. annorum.*" *

Extra Italiam, Insulasque adjacentes, ad quas vires suas haud porrexit constitutio S. M. Benedicti XIII. incip. Romanus Pontifex: de qua *Auctor* num. 24. servatur quoad solutionem quartæ funeralis à Regularibus faciendam *Concilium Tridentinum sess.* 25. cap. 13. de *Reform.* demandans, ut Regulares non aliter sint exempti à solutione quartæ funeralis, quam si per quadraginta annos ante ipsum Concilium eam non solverint. Vide ultra allegatos ab *Auctore* num. 23. Rotam in *Vilnens. quartæ funeralis* 6. Junii 1749. §. 2. & 24. Januarii 1750. §. 2. coram *Rev. P. D. Canilliac Decano.*

Quæstionis autem est, utrum ad Regulares, an ad parochos spectet probare, quod ipsi Regulares per quadraginta annos ante *Tridentinum Concilium* quartam funerariam haud solverint. Spectare ad parochos, resolvit Sacra Congr. Concilii *Interpres* in una *Minorum Observantiæ Poloniæ* 14. Novemb. 2682. & allegata hac *REFFAR. BIBLIOTECH. TOM. VIII.*

solutione firmant *Matthæucc. in suo officiali Curie ecclesiast. cap.* 42. num. 9. Rota in *Calaguritana quartæ funeralis* 2. Julii 1728. §. 8. coram *bon. mem. Ratt.* inter impressas *decis.* 214. num. 5. in *d. Vilnens. quartæ funeralis* 6. Junii 1749. §. 11. & 23. Januarii 1750. §. 17. cor. *R. P. D. Canilliac Decano.*

Differt ecclesia cathedralis ab aliis ecclesiis quoad acquirendam præscriptionem exemptionem à solutione quartæ funeralis; cathedralis enim ecclesia quadragenaria acquirit exemptionem à solutione quartæ funeralis; ceteræ vero ecclesiæ indigent immemorabili, vel centenaria ad hanc acquirendam exemptionem; Rota in *Barchinonens. Jurium parochialium super quarta*, & *oblationibus* 9. Julii 1732. §. 4. coram *clar. mem. Aldrovand.*

Quoad quantitatem quartæ funeralis standum consuetudini, ut innuit *Auctor* num. 2. At notabile est, quod si ea prætendatur infra medietatem, sufficit præscriptio decem annorum; si autem ultra medietatem prætendatur, necessaria est præscriptio quadraginta annorum. Rota in *Florentina quartæ funeralis* 6. Martii 1711. *fere per tot. coram bon. mem. Cafarell.*

Reliquum est, ut notetur, quartam funerarium peti haud posse ab hæredibus defuncti, sed ab ecclesia ubi ille tumulatur. Rot. in *Calaguritana quartæ funeralis super bono jure* 2. Julii 1628. §. 5. coram *bon. mem. Ratt.* inter impressas *deciss.* 214. num. 1. &

QUATUOR TEMPORA.

SUMMARIUM.

- 1 JEJUNIUM Quatuor temporum à quibus institutum.
- 2 Assignatur mysterium, & causa, cur in unoquoque istorum Temporum fuerint instituti tres dies jejunii.
- 3 Primum Jejunium Quatuor Temporum celebratur in prima hebdomada Quadragesimæ. Secundum in hebdomada Pentecostes. Tertium in mense Septembris post Exaltationem Sanctæ Crucis. Quartum in mense Decembris ultima hebdomada completa ante Vigiliam Nativitatis.
- 4 Dantur ad id quatuor versus Glossæ.
- 5 Datur ad id facilius vulgaris versus.
- 6 Et adhuc dantur alii duo versus.

JEJUNIUM Quatuor Temporum, idest *Veris, Æstatis, Autumni, & Hyemis*, quamvis multi per text. in cap. Jejunium 1. dist. 85. existiment institutum fuisse à S. Callixto Papa, & Martyre, qui creatus fuit Summus Pontifex die 2. Septembr. anni 221. Baronius tamen, & Spondanus ad ann. Domini 57. num. 62. ad ann. 226. numer. 1. Auctoritate SS. Patrum, & antiquorum Scriptorum tenent, Jejunium Quatuor Temporum institutum fuisse ab Apostolis, ex quo jam observaretur à fidelibus primo, & secundo seculo ecclesiæ, & sic plusquam ducentis annis ante S. Callixtum Papam, & Martyrem, qui tamen hujus obligationis jejunandi dictis temporibus admonuit aliquos populos, qui illud negligebant; ut notant dicti Baronius, & Spondanus *locis citatis*, & sequitur Clericatus *nelle sue spighe raccolte verb.* Quattro tempi num. 500. & alii plures, & concordat lectio 4. in festo ipsius S. Callixti die 14. Octobris, ibi: *Constituit Quatuor anni Tempora, quibus jejunium ex Apostolica traditione acceptum, ab omnibus servaretur*, ubi nota *ly ex apostolica traditione, & ly Ab omnibus servaretur.*

Mysterium autem, & causa, cur in unoquoque istorum Temporum fuerint instituti tres dies jejunii? est, quia sicut Dominus in lege veteri præcipiebat, ut suæ Divinæ Majestati in recognitione sui supremi dominii offerrentur omnium primitiæ, ut *Exodi* 13. & alibi, ita in Lege nova, seu Evangelica, ut renovaretur talis recognitio, seu confessio supremi dominii Dei super omnia nostra, statuerunt Sancti Apostoli, ut Christifideles jejunarent in unoquoque Quatuor temporum, *Veris*, scilicet, *Æstatis, Autumni, & Hyemis* tribus diebus, idest die *Mercurii, Veneris, & Saturni*; Cum enim omnia

nia simul duodecim sint jejunia, correspondent duodecim mensibus anni, symbolizantque, quod omni mense offerimus Divinæ Majestati primam diem, tamquam primitiam totius illius mensis, & anni, sicque talibus jejuniis recognoscimus, & confitemur Deum ipsum tamquam absolutum Supremum Dominum nostrum. Unde doctissimus Carolus Magri in suo Hierolexico *verb.* Jejunium sic expresse habet: "Jejunium Quatuor Temporum tamquam primitias (Apostoli) instituentes, in quibus duodecim dies tamquam primitiæ duodecim mensium observantur; sic etiam tenet Clericatus loc. cit. num. 501. & alii: *Et concordat cap.* Jejunium 1. dist. 76. : *ibi*: Ut sicut annus per Quatuor volvitur tempora, sic & nos quatenus solemne agamus jejunium per anni quatuor tempora. *Quamvis tamen in ipso cap.* Jejunium dicatur, quod tale jejunium prius celebratur solum ter in anno, *ibi*: Jejunium, quod ter in anno apud nos celebrare didicisti, convenientius nunc per quatuor tempora fieri decernimus."

- 3 *Primum jejunium* Quatuor Temporum celebratur in prima hebdomada Quadragesimæ. *Secundum*, in hebdomada Pentecostes. *Tertium*, in mense Septembris post Exaltationem Sanctæ Crucis. *Quartum*, in mense Decembris ultima hebdomada completa ante Vigiliam Nativitatis: *Cap.* Constituimus 2. *cap.* De jejunio 3. & *cap.* Statuimus 4. dist. 76. *in quo ultimo cap.* sic expresse habetur: "Statuimus etiam, ut jejunium Quatuor Temporum hoc ordine celebretur: *Primum*, in initio Quadragesimæ. *Secundum*, in hebdomada Pentecostes. *Tertium* vero in Septembri. *Quartum*, in Decembri more solito fiat. *Unde Glossa* in cit. *cap.* de Jejunio 3. dist. 79. *verb.* In Decembri habet hos versus."

*Prima Quadragesimæ servet jejunia Veris.
Pneumatis hebdomada servare secunda juberis.
Tertia Septembris cultum fert Mercuris istum.
Sabbata jejurent vigilem præeuntia Christum.*

Et facilius vulgaris versus indicat talia Tempora his verbis.

Post Cen, & post Pen, post Cru, & Lu.

- 5 *Post Cen*, idest prima hebdomada post Cineres. *Post Pen*, idest post festum Pentecostes. *Post Cru*, idest festum Exaltationis Sanctæ Crucis in mense Septembris. *Post Lu*, idest post festum Sanctæ Lucie in mense Decembris.

- 6 Et circa hæc Quatuor anni Tempora dantur etiam sequentes versus, quos refert Ursaya in *miscellaneo sacro*, & *profano primo lit.* Q num. 8.

*Dat Clemens hyemem, dat Petrus Ver Cathedratus,
Æstuat Urbanus, autumnat Bartholomæus.*

(Vid. leg. 13. tit. 5. 5. tit. 23. p. 1.)

QUÆSTUARE, QUÆSTUARI, SEU QUÆSTORES.

SUMMARIUM.

- 1 **QUÆSTUARI**, seu Quæstores eleemosynarum non sunt admittendi, nisi habeant literas Diæcesani, vel Papæ.
- 2 Talis licentia concedi non potest à Principibus, vel Magistratibus secularibus, sed obtinenda est à Papa, vel Episcopo; quid exigi pro simili licentia: an sint permittendi, & quales: quibus vestibus utantur, & quibus locis: an sint puniendi, & à quo, atque quomodo per eos eleemosynæ recollectæ distribuentur, ad num. 10.
- 11 Quis assignari potest pro eleemosynis colligendis, aliisque piis operibus: quomodo Regulares eas debeant petere, variæ Constitutiones S. C. an Mendicantes teneantur licentiam ad quæstuantium obtinere; ubi petere: an per alios possint, ad num. 24.
- 25 An Regulares retinere valeant partem eleemosynarum;

num locare quæstuationem, & per quos est faciendæ, dum fit quæstuatio monialium in monasteriis, ad numer. 26.

27 *Additio nova*, & *ex aliena manu*, ad num. 29.

QUÆSTUARI, seu Quæstores eleemosynarum non sunt admittendi, nisi habeant literas Diæcesani, vel Papæ. Concil. Lateranens. IV. cap. 62. Cum ex eo 14. de de Pœnit. & remissionibus, Clementin. Abusionibus 2. de pœnitentiis, & remissionibus.

Unde licentia concedi non potest à Principibus, vel Magistratibus secularibus, sed obtinenda est à Papa, vel Episcopo. Clement. Abusionibus 2. de pœnitent. & remissionibus, & declaravit Sacra Congregat. Concil. in Regen. 9. Januar. 1582. & in Aversana 22. Febr. 1610. Et pro licentia quæstuantium pro locis piis juxta solitum exigi solum possunt oboli quinque ad mercedem Notarii. Sac. Cong. Episc. in una civit. Castelli 14. Apr. 1615.

Quæstores eleemosynarum non debent permitti ab Episcopis prædicare. Concil. Trident. sess. 5. de reform. cap. 2. Quæstores, qui Indulgentias publicant, & eleemosynas colligunt, debent omnino aboleri, & prohiberi. Concil. Trident. sess. 21. de reform. cap. 9.

Quæstores eleemosynarum nihil possunt populis proponere præter id, quod in literis, seu licentiis continentur. Concil. Lateran. IV. cap. 62. cap. Cum ex eo 14. de pœnit. & remissionibus, Clement. Abusionibus 2. de pœnit. remissionibus.

Quæstores eleemosynarum non possunt gestare habitum falsæ Religionis, neque versari in tabernis, aliisque locis indecentibus. Concil. Lateran. IV. cap. 62. cap. Cum ex eo 14. de pœnit. & remissionibus.

Quæstores eleemosynarum sub falso nomine Crucis signatorum, si sunt Laici excommunicantur, si Clerici suspenduntur ab Officiis, & Beneficiis, cap. Tuorum 11. de privilegiis.

Quæstores contra præmissa, & alia delinquentes puniri debent per Episcopos, non obstantibus privilegiis. Clementin. Abusionibus 2. de pœnit. & remissionibus, §. Quæstores, & sæpe declaravit Sac. Congr. Episcop. & signanter in Spoletana 16. Septemb. 1596. 18. Decembr. 1600. & 3. Decembr. 1601. in Lancianens. 5. Februar. 1602. & 5. Mart. ejusdem anni, & in Pistoriens. 7. Jun. 1605.

Eleemosynæ repertæ penes Quæstuarios delinquentes, si dari non possint eidem loco, cujus contemplatione fuerunt factæ, distribuendæ sunt monasteriis Monialium, quæ magis egent. Sac. Cong. Episcop. in Barens. 20. August. 1596. in Urbinat. 4. Septembr. ejusdem anni, in Vintimiliens. 3. Jun. 1597. in Aquens. 13. Jul. 1605.

Quæstores eleemosynarum in statu ecclesiastico deputari possunt à Ministris confraternitatis Confalonis pro colligendis eleemosynis ad redimendos captivos ejusdem status. Sixto V. constit. 38. incip. Cum benigna.

Quæstulare nullus potest pro eleemosynis S. Antonii de Vienna sine licentia Generalis, vel Capituli Religionis S. Antonii sub pœna excommunicationis Papæ reservatæ. Clem. VII. constit. 2. incip. Rationi :: Nec Patentati, seu Commissarii talis Abbatis Generalis S. Antonii Viennensis possunt quæstulare, sine licentia in scriptis Ordinarii loci, non obstantibus eorum privilegiis. Sac. Congreg. Concil. in Theanens. 30. April. 1678. in qua utraque parte informante censuit, non posse à prædictis Commissariis quæstuari, nisi ad formam Sacri Concilii Tridentini cap. 9. sess. 21. de reform. & Bullæ Gregorianæ incip. Romanorum :: & iterum in Cajacens. 28. August. 1683. in qua censuit danda, & servanda esse decreta edita in dicta Theanens. Et si ipsi Commissarii quæstuantes circa id committant excessus, & falsitates, seu quomodocumque delinquant, debent ab Episcopis carcerari, eorumque pecuniæ, scripturæ, resque aliæ sequestrari. Sac. Congregat. Episcop. in Regiensi 15. Jun. 1613.

Confraternitatibus, & aliis locis piis, quæ hospitalitatem actu non exercent, non est regulariter danda licentia quæstuantium. Vide *verb.* Eleemosyna num. 41.

Ordinarii prohibere non possunt Regularibus, ne quæ-

quæstuent ante confraternitates, nisi probetur consuetudo in individuo. Vide *ibidem* num. 42.

17 Religiosi Mendicantes possunt eleemosynas ostiatim quærere, nec prohiberi possunt fideles, ne eas ipsi conferant; Unde si aliqui Ordinarios, vel alii impediunt per vim, vel dolum, aut consulant, ne eleemosynæ dentur Regularibus Mendicantibus, tunc ipso facto Excommunicationem incurrunt. Vide d. *verb.* Eleemosyna num. 32.

18 Non possunt tamen quæstuaré extra districtus consuetos, & assignatos propriis conventibus. *Ibidem* numer. 33.

19 Et sic novissime statuit iterum Sacra Congreg. Episcop. in Laudens. quæstuationis in causa vertente inter PP. Minores de Observantia loci Sancti Columbani, & PP. Reformatos loci Codunei ejusdem diœcesis, ubi quærebatur, an PP. Reformati possent quæstuaré in illis locis, in quibus quæstuaré solent PP. Observantes, tam respectu vini, quam aliorum comestibilium; & an possint habere privatum hospitium in illis civitatibus, & oppidis, in quibus moram facere possunt in conventibus PP. Observantium. Unde *die 5. Sept. 1710.* propositis in Sacra Congregatione Episcoporum, & Regul. Ponente Card. de Abdua tribus sequentibus dubiis, resoluta fuerunt ut infra.

I. An liceat PP. Reformati loci Codunii quæstuaré in loco S. Columbani, ejusque districtu?

II. An liceat ejusdem PP. Reformati habere hospitium proprium in dicto loco S. Columbani, seu potius debeant hospitari in Conventu Minorum Observantium Sancti Francisci sito in dicto loco S. Columbani?

III. An, & in quas pœnas dicti PP. Reformati inciderint ob aperiitionem prætensi oratorii publici in dicto loco S. Columbani absque licentia Ordinarii?

Ad I. Responsum fuit negative præterquam quoad quæstuationem vini tantum tempore vindemiarum, & semel post pascha juxta solitum.

Ad II. Negative, quoad primam partem; Affirmative quoad secundam.

Ad III. Remaneant suspensi ab officio, donec veniam petierint ab Episcopo, à quo benigne recipiantur.

20 Sic refert D. Ursaya tom. 8. part. 1. discept. 40. ubi per tot. multa habet ad rem.

Item sic novissime iterum statuit: "Eadem Sacra Congr. Episcop. & Regular. in Vintimiliens. Quæstuationis in causa PP. Capuccinorum cum PP. Reformat." Vide dict. *verb.* Eleemosyna num. 34.

21 Regulares vere Mendicantes non tenentur petere licentiam ab Ordinario, in cujus diœcesi situm est eorum monasterium. Vide *ibid.* num. 35.

22 Nec tenentur Regulares vere Mendicantes ostendere Ordinariis licentiam suorum superiorum, dum eleemosynas quærunt in locis, ubi existunt Conventus, sed solum si eas velint colligere extra ipsa. Vide *ibid.* num. 36.

23 Si autem extra diœcesim, in qua erecti sunt conventus, quærere voluerint, debent obtinere consensum ab Ordinario illius diœcesis. Vide *ibid.* num. 37.

24 Fratres Mendicantes quærere nequeunt per alios, quam per sui Ordinis Religiosos, vel Oblatos. Vide *ibid.* num. 38.

25 Quæstores Regulares non possunt retinere sibi partem eleemosynæ, sed totam deferre, & consignare debent Monasterio. Concil. Trevirense cap. 12. Nec Su-

periores locales possunt quæstuationes locare suis Oblatis, seu Conversis, & sic facientes graviter peccant, & tenentur ad restitutionem, quia sic tamquam ficti pauperes avaritiæ student, & injuste auferunt eleemosynas aliis pauperibus vere indigentibus, & Regularibus ex sola mendicitate viventibus. Vide dicto *verb.* Eleemosyna num. 25. Et tales superflue quæstuationes impediri, & prohiberi possunt ab Ordinario, & contrafacientes coerceri. Genuens. *Prax. cap. 57. num. 11.* Donat. *Prax. tom. 1. tract. 13. quæst. 33. num. 11.* Monacell. *tom. 1. tit. 1. formul. 6. num. 8.* Matthæuc. *cap. 43. Officialis quoad Quæstus num. 8. & alii.*

Quæstutio pro monasteriis Monialium indigentium non est facienda per mulieres Conversas, etiam non professas, sed per Deputatos ab Ordinariis locorum, ut ad tollenda pericula violandæ honestatis, statuit expresse Gregorius VIII. constitut. *incip. Deo sacris:: & recte observant Tambur. de jure Abbatissar. disp. 18. quæst. 2. num. 4.* Monacell. *tom. 1. tit. 6. formul. 6. num. 4. & alii.*

* Græci quantumvis exhibentes testimoniales de adhesionem sua Romanæ Ecclesiæ, adhuc tamen ex decreto Innocentii XI. prohibentur quæstuaré, & facultatem ea de re obtentam à quocumque, vel ab ipsa pariter Congregatione jubentur Episcopi ad se recipere, & ad eandem Congregationem de Propaganda Fide transmittere. Insuper Clemens XII. in suo Brevi mandavit, pecuniam ita à Græcis collectam, & alicubi depositam sequestrari ab Episcopo, ad eandem Congregationem transmitti. *Instit. Eccles. 75. §. 1. **

¶ Quomodo in quæstuatione se gerere debeant Religiosi Mendicantes, tradit Vanespen. *Jure eccles. univ. part. 1. tit. 29. cap. 4. fer. per tot. ubi num. 43.* ita concludit: "Denique (ait) in hac quæstuatione se ita exhibere debent, ut suo modesto, & religioso agendi modo ab otioso illo quæstorum hominum genere à Concilio Tridentin. abolito se plane distinguant, non minus, aut fraudibus inducant fideles ad eleemosynas, non petant tamquam debitum, aut solitum, neque ulla arte, etiam prætextu dicendi aliquas orationes, aut lucrandi certas indulgentias, aut aliter extorqueant pecunias, aut alia bona, sed simpliciter, pie, & modeste petendo eleemosynam pro sustentatione fratrum, accipiant tantum quod sibi sponte offertur, nec super iis eleemosynis ullam quovis nomine conventionem faciant, etiam in utilitatem ipsorum conventuum, quemadmodum Pius V. & Gregorius XIII. ex sententia Sacre Congregationis Concilii Tridentini in simili quoad collectionem eleemosynarum ac intertentionem hospitalium responderunt, ut refert Fagnanus *ad cap. Quum ex eo, de pœnit. & remiss. num. 21. 22. & 23.*

Quod ait Auctor hic num. 17. tum *verb.* Eleemosynæ num. 32. Ordinarios quoquo modo impediens, quominus Religiosi mendicantes quæstuent, ipso facto excommunicationem incurrere, absolute verum haud est. Pensa enim ipsa constitut. *incip. Sacri:: à Sixto IV. favore Ordinum Prædicatorum, & Minorum edita allegata, Ordinarii ut supra impediens, interdictum ingressus ecclesiæ, & suspensionem à regimine, & administratione suarum ecclesiarum, alii vero inferiores excommunicationem incurrunt. Sed nec statim, verum nisi pœnituerint, sunt verba constitutionis §. 8. & persuasiones, & inhibitiones, & prædicta revocaverint infra triiduum postquam desuper requisiti fuerint.*

QUIN-

☉ Literæ Diœcesani pro eleemosynæ quæstuatione non suffragantur in hispania, nisi regius interveniat assensus; (1) permitti haud debet quibusvis ecclesiasticis etiam exteris secularibus, regularibusve: peregrinus vero, (2) bene quidem sub qualitatibus, regiis ordinationibus præscriptis, pœnisque, eisdem expressis.

In Indicis absque Prætorum, Ordinarii que ecclesiastici licentia, prævia Fiscalium citatione, similis emendicatio prohibetur, nec eorum permissus suffragabitur, si eleemosynæ in hanc peninsulam fuerint destinatæ: nam tunc Supremi earum Consilii perneçesse requiritur. (*)

(1) Vide *verb.* Archiepiscop.

(2) *Reg. Sched. 24. Novemb. 1778.* Sabed, que por Don Pedro Rodriguez Campomanes, mi primer Fiscal del mi Consejo, y Camara, se representó á éste en el mes de Diciembre del año proximo pasado, se habian

FERRAR. BIBLIOTEC. TOM. VIII.

introducido en estos reynos, y hallaban en Madrid unos Religiosos estrangeros pidiendo limosna para la redencion, ó rescate de otros de su Instituto, que suponian cautivos en Tunez, y reedificacion de dos monasterios, que decian desvaratados por los Turcos; cuyas

QUINQUAGESIMA.

Non est hic opus summario.

1 QUINQUAGESIMA à S. Telesphoro Papa fuit instituta; *Cap. Quadragesima 5. dist. 4.* In quinquagesima olim Clerici tenebantur ad jejunium, ex S. Thelesphoro Papa **2** *in cap. Statuimus 4. dist. 4.* & S. Gregorio Papa *in cap. Denique 6. ead. dist. 4.*

3 * Advertendum est, quod nostra S. Mater Ecclesia nos disponit ad sanctam quadragesimam tribus antecedentibus Dominicis, nempe Septuagesimæ, Sexagesimæ, & Quinquagesimæ sic nuncupatis, eo quod cum præce-

demandas hacian por medio de unos memoriales impresos que distribuían, sin hacer constar la licencia para esta impresion, y cuestacion; y siendo uno, y otro contra lo dispuesto por las leyes, y providencias que prescriben, y fijan las reglas, y orden que debe observarse en uno, y otro caso, pidió que por el mi Consejo se tomasen las oportunas á contener dichos excesos. Para la averiguacion de la entrada de dicho. Regulares en estos mis Reynos, y las Licencias, y Pasaportes con que habian venido, y cuestuaban en ellos; acordó el mi Consejo, y se practicaron las diligencias convenientes: de las que resultó haber entrado libremente sin otras licencias que las de sus Superiores, y algunos pasaportes, y que habian logrado permiso de pedir limosna, é imprimir los memoriales para ello, asi de Vicarios generales Ecclesiasticos, y Justicias de estos mis Reynos como de los Pueblos por donde habian transitado. En cuya inteligencia manifestó el citado mi Fiscal, que de lo referido aparecia el abuso, y facilidad con que se daban las licencias para cuestuar contra lo dispuesto por las leyes, Real Decreto expedido por el Señor Don Fernando el Sexto, mi muy caro, y amado hermano, de augusta memoria, en el año de mil setecientos cincuenta y siete, y posteriores providencias, siendo visibles, y notorios los daños que de este frecuente abuso se siguen, por ser un medio de fomentar la vagancia, y holgazaneria en el Reyno, y procedia se tomase la resolucion conducente á precaber en lo sucesivo iguales excesos; y que en observancia de lo dispuesto por las leyes, y Ordenes Reales, no se permitiese la cuestuacion, sino en los respectivos Obispados de los cuestuantes, arreglandose en las fronteras los Pasaportes de los Peregrinos, para atajar radicalmente el desorden que en esto se notaba de algun tiempo á esta parte: pues se habia advertido que muchos con este tráge traen correspondencias sospechosas, y muy perjudiciales al Estado, y al Público. Y visto todo en el mi Consejo, teniendo presentes estos antecedentes, y lo dispuesto en las leyes, señaladamente la 12. y 27. tit. 12. lib. 1. de la Recopilacion, se acordó insertarlas en esta mi Real Cedula, y dicen asi: " Los Peregrinos, y Estrangeros que vinieren en romeria á la Iglesia del Señor Santiago, puedan ir á la dicha Iglesia, y romeria, y tornar á sus tierras libremente, pidiendo limosna por su camino derecho, no andando vagamundos á pedir por otras partes, pues no se permite á los naturales del Reyno; y entiendase que es camino derecho yendo por los lugares, que estén en el camino á quatro leguas poco mas, ó menos, á la una parte ó á la otra del dicho camino. Y porque no pueden pretender ignorancia de esto, en los primeros Lugares de la frontera, por donde comunmente entran, ó desembarcaren, las Justicias manden á los Mesoneros, y Hospitaleros que se lo digan, y avisen de ello; y si les pareciere lo hagan escribir, y poner en una tabla en los Mesones, y Hospitales, y lo mismo se haga en la Iglesia del Señor Santiago. = *Leg. 27. tit. 12. libr. 1.* Ordenamos, y mandamos, y prohibimos, que de aqui adelante ninguna persona de estos

dant Dominicam quadragesimæ sic dictam à numero subsequentium quadraginta dierum jejunii, conveniebat nuncupare remotiorem ex ipsis *Septuagesimam*, intermedium *Sexagesimam*, & ultimam *Quinquagesimam*, ut respondit Carolus Magnus Alcuino, deindeque docuit idem Alcuinus, & tradunt moderni antiquitatis ecclesiasticæ studiosi apud Ballet. *in historia festorum mobilium tom. 4. de vitis Sanctorum §. 2. num. 4.* quamvis aliqui attribuant nomenclaturam *Septuagesimæ* memoriæ septuaginta annorum captivitatis populi Hebraici, apud Raynaud. *Oper. tom. 1. pag. 492.* teste toties laudato eruditissimo Card. Lambertin. deinde Summo Pont. Benedicto XIV. *volum. 1. notificat. 14.* recte advertens, quod stante horum opinione, non haberi posset sufficiens fundamentum nuncupandi aliam *Sexagesimam*, aliamque *Quinquagesimam*.

In

"nuestros Reynos, de qualquier calidad que sea, no pueda traer habito de Romero, ni Peregrino, aunque sea con ocasion, y para efecto verdadero de ir á alguna romeria de estos Reynos, y fuera de ellos, sino que qualquier persona que quisiere ir á alguna romeria, vaya en el habito ordinario que tuviere, y suele, y acostumbra llevarse por los que andan de camino; y que no pueda ir á hacer las dichas romerias, si no fuere llevando licencia para ello de la Justicia ordinaria del Lugar donde fuere vecino, en la qual la dicha Justicia mande poner, y se ponga el dia que pareció ante ella á pedir la dicha licencia, y la edad, y las demás señas que se pudieren buenamente poner, de las cuales el Escribano que las signare, y firmare dé fee, para que puedan ser conocidas las personas que las llevan; y en las mismas licencias se les aperciba vayan camino derecho á las dichas romerias para que se les diere licencia, y que no puedan divertirse del dicho camino pidiendo limosna, ni para otro efecto, sino fuere hasta quatro leguas de un cabo, ó del otro del dicho camino; y demás de las dichas licencias hayan de llevar, y lleven dimisorias firmadas, y selladas con la firma, y sello del Perlado en cuya diocesi estuviere el lugar de donde fueren vecinos. Y en quanto á los Estrangeros que vinieren en romeria á estos nuestros Reynos á las casas de devocion de ellos, permitimos puedan entrar con los dichos habitos de Romeros, y Peregrinos, y traerlos durante el tiempo que anduvieren en las dichas romerias sin pena alguna, con tanto que no puedan entrar en estos Reynos para lo susodicho, sin traer las mismas dimisorias de sus Perladados, en cuya diocesi estuviere el lugar de donde fueren vecinos. Y mandamos á las Justicias de estos Reynos, que estuvieren dentro de quatro leguas de la raya por donde los dichos Estrangeros entraren por mar, ó por tierra á las dichas romerias, que no los dexen entrar, ni pasar adelante, si no fuere habiendo parecido ante ellos, declarando que quieren hacer las dichas romerias ante el Escribano, ó Escribanos públicos, y del Concejo de los dichos Lugares dentro de las quatro leguas, y presenten ante ellos las dimisorias que traxeren; y que juntamente pidan licencia para ello, y la dicha Justicia se la haya de dar, y dé, poniendo el dia de la data de ella, y las señas que se pudieren poner, asi del habito, como de la persona del dicho Peregrino, para que sean conocidos; y que en todas las licencias de Naturales, y Estrangeros se les señale termino conveniente para que puedan ir, y venir, y estar á las dichas romerias, el qual sea bien cumplido, considerando las leguas que cada un dia suelen, y acostumbran andar los dichos Romeros, y Peregrinos pidiendo limosna, de manera que antes les sobre que les falte; y en las dichas licencias se les aperciba que han de ir, y volver camino derecho, sin poderse divertir á una, ni á otra parte, mas de las dichas quatro leguas, como está dicho en las licencias que se les ha de dar á los naturales de estos Reynos. Todo lo qual mandamos guarden, y cumplan todos los

In istis tribus Dominicis suadet ecclesia suis fidelibus majoris pietatis, ac devotionis exercitia, ut tradit Thomassin. *lib. 2. cap. 13. num. 4.* ibi: *Satis constat, tres istos Dominicos dies majoris pietatis studio colendos esse.* Et Concil. Provincial. Mediolans. III. *de festorum dierum cultu*: Sic expresse habet: *Studeat Episcopus, ut quo tempore in Septuagesimæ, Sexagesimæ, & Quinquasimæ*

hebdomadis Ecclesia Mater, & officiorum ritu, & hymnis, canticisque fidelium mentes ad mœstitiam, atque ad poenitentiam excitantibus, & omni denique tum vestimentorum, tum aliarum rerum apparatu populum Dei instruit, ac præparat tot ante diebus ad sanctæ recolendam Christi passionem, & Crucem, eo potissimum tempore fideles sibi in curam traditos, spectacula, ludos sceni-

„los dichos Romeros, y Peregrinos, asi naturales de estos Reynos, como de fuera de ellos; y que no puedan „los naturales andar con los dichos habitos, ni ellos, „ni los estrangeros puedan andar, ni anden las dichas „romerías sin traer, ni tener consigo las dimisorias de „sus Perlados, y licencias de sus Justicias, como está „referido, sopena de ser habidos por vagabundos, y que „caigan, é incurran en las penas puestas por las leyes, „y Pragmaticas de estos Reynos contra los dichos vagabundos. Otrosí mandamos, que las dichas Justicias „que estuvieren dentro de las dichas quatro leguas de „la raya, por mar, ó por tierra, no consientan pasar „á los dichos Peregrinos con los dichos habitos, sino „fuere trayendo las dichas dimisorias de sus Perlados, „y que sean obligados las dichas Justicias, y Escribanos de darles las dichas licencias á los dichos estrangeros sin llevarles por ellas derechos algunos, y que „no les consientan pasar adelante sin ellas; con apercibimiento que les hacemos, que serán castigados con „gran rigor las dichas Justicias que contra esto fueren, y pasaren, y que embiaremos Jueces, y personas que averiguen, y castiguen la negligencia, y omision que en lo susodicho tuvieren.” En consideracion á lo dispuesto en las leyes suso insertas, y á lo pedido por el mi Fiscal, he tenido por bien mandar expedir esta mi Cedula: Por la qual os ordeno, y mandó á todos, y cada uno de vos en vuestros distritos, y jurisdicciones, no permitais en lo sucesivo cuestuar, ó pedir limosna á ningunos Eclesiasticos estrangeros, Seculares, ó Regulares, ni les autoriceis para vagar, é internarse en estos mis Reynos, con qualquier pretexto, ó color que sea: pues quando para ello hubiere algun motivo justo, deberán obtener, y presentar licencia mia, ó del mi Consejo, sin lo qual no se les permitirá entrar, residir, cuestuar, ni vagar en ellos. Y por lo respectivo á los Peregrinos os mando asimismo veais las leyes susoinsertas cada uno en vuestros distritos, y jurisdicciones, y conforme á ellas examineis sus papeles, estado, naturalezas, y tiempo que necesitan para ir y bolver, el qual desde la frontera se señalará en el pasaporte que deberán presentar á cada una de las Justicias del tránsito, anotandose á continuacion de él por ante Escribano el dia en que llegan, y deben salir del respectivo pueblo, sin permitirles se extravien de los

caminos reales, y rutas conocidas, en la forma que se dispone en las citadas leyes; y procedereis á imponer á los contraventores que se aprehendieren sin las qualidades que van referidas, como vagos, las penas establecidas por las leyes, y señaladamente por mi ordenanza de 7. de Mayo del año pasado de 1775. aplicandoles al servicio de mar, y tierra, si fuesen habiles, y recogiendo á los que no lo fueren á las Casas de caridad, y misericordia, para que en ellas se les dedique al trabajo, y oficios; y si fuesen eclesiasticos concurrirán los Ordinarios con su jurisdiccion á lo que corresponda, haciendo las Justicias los procesos de nudo hecho, y dando noticia al mi Consejo de qualquiera contravencion, para que se provea de remedio. Y encargo á los muy Reverendos Arzobispos, y Reverendos Obispos, y demás Ordinarios que exerzan jurisdiccion eclesiastica omnimoda con territorio separado, no permitan por sí, sus Vicarios, ó Tenientes, ó por otros Oficiales suyos, que se concedan semejantes licencias de cuestuar, ó pedir limosnas á Eclesiasticos estrangeros, Seculares, ó Regulares, ni á otras personas de qualquier estado, y condicion que sean, ni les autoricen de qualquier modo para pedir limosna, de que resulta mantenerse vagos, dando mal exemplo á los naturales de estos reynos en los terminos prevenidos, y concurriendo todos con la debida harmonía en la parte que les toca á contener estos desordenes, y contravencion á las leyes, y demás disposiciones, en que quedan comprehendidos tanto los Peregrinos estrangeros, como los naturales sin diferencia alguna, procediendose en todo ello breve, y sumariamente, sin embargo de qualquiera apelacion, que solo podrá tener lugar en el efecto devolutivo para ante las Salas del Crimen de los respectivos territorios, en la forma que se halla prevenido en mi citada ordenanza de vagos, de 7. de Mayo de 1775. Y mando á los Gobernadores, y Ministros de las Salas del Crimen de las Chancillerias, y Audiencias de estos mis reynos, y á los Corregidores de todas las Ciudades, Villas, y Lugares de ellos, vean, guarden, y cumplan lo contenido en esta mi Cedula, y la hagan publicar por vandos, ó carteles en sus respectivas capitales, y cabezas de Partido, á fin de que conste á todos, y nadie pueda alegar ignorancia, que asi es mi voluntad.

(* Vide *verb.* Archiepiscopus, *verb.* Confraternitas.

Additio omissa, quæ *verb.* Quarta funeralis::: *in fine* inseri debuit, nunc, antequam ulterius progrediatur, subnectenda venit.

Consuetudinem in quotæ funeralis exactione, normam constituere, lex decernit: ubi ea non viget, quarta deducenda veniet; (1) dominiis Indicis, aliisque tantummodo in casibus, eo quod etiam cuilibet inibi morienti libera inest facultas sepulturam eligendi, quo sibi magis placuerit: (2) nec ex eo quod fuerit sic electa sepultura, duplicia jura pro funeribus, & mortuoriis Parochi levare debent, sed quæ fuerint justitia roborata, (3) ut supra etiam animadvertitur.

De omnibus in ultima voluntate relictis deberi videtur; sed excipiuntur casus in quibus non est in consideratione quartæ deductio: videlicet, si aliquam expressam testatoris assignationem rerum, operumvè piorum, ubi sint eroganda, contineant, ut pro Ecclesiæ constructione, vel reparatione, aut capellæ, luminariis, capellaniis, anniversariis perpetuis, hisceque similibus; (4) quarta, quamvis per supradicta suo in casu digna æstimetur consideratione, de legatis quorum executio in hanc peninsulam demandatur, haud venit deducenda. (5)

(1) *L. 5. tit. 13. p. 1.* ibi: E si por aventura escogiese sepultura en otro Cimiterio: si dexare alguna cosa á su Iglesia donde era parroquiano, debe haber de más desto la tercia, ó la quarta parte, ó la mitad, segun la costumbre que fuere usada en aquel Obispado, ó en aquella tierra do él viviere, de lo que él mandó á aquella Iglesia do escogiere sepultura, é de lo que oviere mandado á otras Iglesias, ó á Monesterios, ó

á Ordenes qualesquier que fueren.

(2) *L. 13. tit. 13. lib. 1. Ind. ibi*: Y rogamos, y encargamos á los Arzobispos, que no cobren de los Curas Doctrineros la quarta funeral, y de las oblaciones que en algunas partes han acostumbrado llevar, pues gozan rentas tan quantiosas, y esto no se puede permitir fuera de los casos en que dispone el derecho, y hay costumbre legitimamente prescrita, y asi lo execu-

nicos, & alia, quæ Gentilitatis speciem præferunt, tunc præsertim morum corruptelis introducta, illa ipsa tamquam à sanctissimis ecclesiæ institutis abhorrentia omnino fugientes ad pietatis christianæ studia, & ad orationem attentiores sint, proposita omni Christianarum actionum exercitatione.

- 6 Ab istis Dominicæ diebus primitivis temporibus incipiebant ecclesiastica jejunia, ut habetur *in sermone ter-tiodesimo* adscrito Petro Blesensi, quamvis ab aliis alii attributo, ut notat dict. Card Lambertin. *loc. cit.* ibi: „Jejunium quadragesimale Regulares cœnabitæ inci-piunt à Sexagesima, Græci vero à Sexagesima, Cle-rici nostri, auctore Telesphoro, à Quinquagesima. „Universus exercitus christianæ militiæ, juvenes, & „virgines, senes cum junioribus ab hac quadragesima.” Et quod Clerici olim tenerentur incipere jejunia à quin-quagesima, habetur expresse *ex cap. Statuimus 4. & cap. Denique 6. dist. 4.* Sanctus enim Telesphorus Papa

cuten sin omision, ni tolerancia, mirando principal-mente por la enseñanza, alivio, y buen tratamiento de los Indios. *L. 1. tit. 18. ejusd.* Encargamos á los Arzo-bispos, y Obispos de nuestras Indias, que en sus dio-cesis provean, y den orden como los vecinos, y natu-rales de ellas se puedan enterrar, y entierren libremen-te en las Iglesias, ó monasterios que quisieren.

(3) *L. 2. ejusd. ibi.* Rogamos, y encargamos á los Prelados, que cada uno en su diocesi provea como los conventos, y herederos de los difuntos que se enter-raren, no reciban agravio en los derechos, ni consien-tan que los Clerigos excedan de lo que justamente pu-dieren llevar.

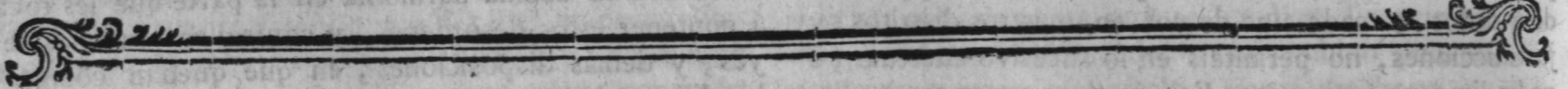
(4) *L. 6. ejusd. Ind.* Mandamos á todas nuestras Justicias de las Indias, que quando los Obispos, y Jue-

addit quadragesimæ septimam hebdomadam, quæ vo-catur quinquagesima, textu expresso *in cap. Quadrage-sima 5. dist. 4.* ibi: „Quadragesima sex septimanas ha-bet, cui addidit Telesphorus Pontifex septimam heb-domadam, & vocatum est hoc tempus quinquagesi-ma.” Ast dicta antiqua jejunii observantia fere penes omnes abiit in desuetudinem, ut docet universalis pra-xis, & solum remansit apud quasdam castigatores, & observatores Regulares familias; ecclesia tamen ob dic-tam jejuniorum anticipationem harum trium hebdoma-darum nomenclaturam retinuit.

Quando in Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ 7 & Quinquagesimæ occurrit festum Purificationis B. M. V. in ecclesiis eidem sub alio titulo dicatis, scilicet An-nunciationis &c. missa debet cantari de Dominica tan-tum, nec facienda est commemoratio Purificationis B. M. V. Sac. Rit. Congreg. 23. *August. & 13. Septembr. 1704. in Cataniens. & 15. Septembr. 1736. in Toletana.*

ces eclesiasticos les pidieren el auxilio de nuestra juris-diccion Real, sobre sacar la quarta parte de las man-das que dexaren los difuntos en sus testamentos para fabricas de Iglesia, dotaciones de capillas, y fundacio-nes de capellanias, perpetuamente, ornamentos, libros, retablos, calices, reparos, y adornos, y otras cosas, no le impartan, pues en estos casos, conforme à dere-cho, no se les debe.

(5) *L. 3. ejusd.* Mandamos á los Virreyes, Presi-dentes, Audiencias, y Gobernadores, y rogamos, y encargamos á los Prelados, que de las misas, mandas, y legados pios, que los Españoles difuntos en las In-dias hubieren ordenado, que se digan, ó executen en estos reynos, no consientan que se pida, ni lleve quar-ta parte.

R

R A P I N A.

Vide *verb.* FURTUM.

RAPTOR, RAPTUS.

Non est hic opus Summario.

1 **R**aptor Virginis, & violenter ipsam stuprans non committit delictum exceptum in Bulla Gregor. XIV. *in-cip.* Cum alias (nec consequenter exceptum in Bulla Be-nedict. XIII. *incip.* Ex quo.) Sic Sac. Congregat. Im-munitatis *in Theatina 9. Octobr. 1628. lib. primo Decret. Paal. pagin. 108.*

2 Non censetur casus exceptus raptus puellæ, ita ut raptor possit sola Episcopi auctoritate extrahi è domo Canonicali immuni: attamen recurritur ad Sanctissimum pro consecutione, & transmissione processus super as-serto raptu, & qualitate delinquentis; Et Episcopus in-formet an, & quomodo possit commode provideri im-posterum super Canonica? Sac. Congreg. Immunitat. *in Mantuana 8. Decembr. 1703. l. 3. Dec. Vall. p. 540.*

3 Alia vide *verb.* Impedimenta Matrimonii *art. 2. à nu-mer. 103. ad num. 117.*

RECOGNITIO CORPORIS DELICTI.

Non est hic opus Summario.

Recognitionem cadaveris permittat Episcopus etiam 1 post humationem in casibus permissis, servatis servan-dis. Sac. Congregat. Immunitat. *in Signina 24. Mart. 1627. l. 1. Decret. Paul. pag. 43.*

Ita datur facultas exhaurandi cadaver pro recog-nitione corporis delicti. Sac. Congregat. Immunitat. *in ci-vitatis Castellane 1. Febr. 1673. l. 1. Dec. Alt. pag. 763.*

Datur facultas Episcopo pro aliquibus casibus fa-3 ciendi recognitionem cadaverum ad effectum proceden-ti etiam in ecclesiis, & conventibus Regularium, Sac. Congregat. Immunitat. *in Fanens. 20. April. 1649. lib. 4. Decret. Paul. pag. 76.*

Aliquando conceditur Vicario Generali facultas pro 4 quinque casibus dandi licentiam pro sua prudentia, ut vulnerati, vel cadavera existentia in locis immunibus transferantur serv. serv. in locum vicinum, & opportu-num pro recognitione corporis delicti. Sac. Congr. Im-munitat. *in Prænestina 19. Januar. 1669. lib. 1. Decret. Al-toviti pag. 306.*

Aliquando conceditur facultas Archiepiscopo con-5 signandi arma extractorum curiæ seculari pro recogni-tione corporis delicti cum præservazione ab irregulari-tate, facta protestatione ad formam *cap. Prælati, de ho-micid. in 6.* Sac. Congregat. Immunitat. *in Beneventana 15. Augusti 1668. lib. 2. Decret. Altoviti pag. 252.*

Ministri excommunicantur, si propria auctoritate fa-6 ciant extrahere ab ecclesia cadaver pro facienda recog-

RATIONIS USUS.

1 * **R**ationis usus circa septennium inchoari solet. Be-nedict. XIV. tom. 2. const. 28. *incip.* Postremo mense, 2 §. 32. Et reprobat sententia Nattæ, & Bursati, qui 3 requirunt ætatem duodecim annorum. Idem *ibidem.* Im-mo quandoque contingit, ut ante septennium quis ratio-ne præditus inveniatur. Idem *ibidem.* *

nitio. S. Congregat. Immunitat. in *Portuens.* 21. *Novemb.* 1693. *lib.* 1. *Decret. Vallens.* pag. 87.

7 Non absolvuntur, nisi petita venia, atque delata recognitione corporis delicti. Sacra Congregat. Immunitat. in *Hydruntina* 29. *Decembr.* 1625. *Ex Regesto Scrit. veterum* pag. 80. in *Eugub.* 22. *Januarii* 1673. *lib.* 1. *Decr. Altoviti* pag. 763.

8 Constat, Recognitionem corporis delicti factam fuisse in loco immuni, quando cadaver ab eo fuit extractum de mandato Judicis laici. Sac. Congreg. Immunitat. in *Oritana* 30. *Septemb.* 1704. *lib.* 3. *Decret. Vallem.* pag. 618.

9 Et præfatus Judex incurrit excommunicationem, & acta gesta per dict. Judicem concernentia recognitionem corporis delicti nulla sunt, quamvis non præcesserit declaratoria excommunicationis incursæ. Sac. Congreg. Immunitat. *ibid.*

10 Judex Eccles. non potest de se tribuere licentiam Governatori, seu curiæ seculari faciendi hujusmodi recognitionem.

11 Ministri curiæ laicæ, quamvis requisiti ab Abbate ad faciendas recognitiones judiciales in monasterio contra Collegiales collegii Borromæi, excommunicantur. Sac. Congreg. Immunitat. *Papiens.* 15. *Novembr.* 1689. *lib.* *Decret. Mart.* pag. 530.

12 Curia secularis non potest absque facultate Apostolica facere hujusmodi recognitionem in persona exempta, ut in colono partiario Mensæ episcopalis vulnerato. Sac. Congregat. Immunitat. in *Fanens.* 12. *Julii* 1689. *dict. lib.* pag. 491.

13 Qui in Sacerdote occiso id egerint, incidunt in censuras. Sac. Congr. Immunitat. in *Ferentana* 3. *Julii* 1674. *lib.* *Decretal. Altoviti* pag. 922.

14 Recognitionem personalem Regularis offensi degentis in monasterio non est admittendum fieri per curiam secularem; quæ tamen poterit ab eadem curia fieri, mediante persona Medici, Chirurghi, & Testium. Sac. Congreg. Immunitat. in *una Burgi S. Sepulcri* 13. *Novemb.* 1629. *lib.* 2. *Decret. Pauluc.* pag. 12.

15 Recognitio cadaveris facta in curia laica, petita, sed non expectata licentia Ordinarii, in domo seculari, ad quam per confratres sodalitiæ delatum fuerat cadaver in solamen parentum, non lædit Immunitatem. Sac. Cong. in *Sutrina* 13. *Novembris* 1691. *lib.* *Decret. Martelli* pagin. 38.

16 Secus dicendum de recognitione eadem facta à curia laica, dum defertur à parochio ad sepulturam. Sac. Congreg. Conc. Immunitat. in *Nullius S. Ruffi dict. die* *ibid.*

17 Pro simplici recognitione corporis cadaveris Tertiariæ extra locum immunem non incurritur excommunicatione. Sac. Congr. Immunitat. in *Maceratens.* 1. *Maii* 1677. *lib.* 2. *Decret. Altovit.* pag. 1387.

18 Non obstat de læsione Immunitatis, quando curia laica processit ad recognitionem corporis delicti, habita solum, ut dicitur, Denuntia Baroncelli contra laicum ob attentatum furtum in domo laici, quamvis ante dict. recognitionem, & in actu illius fuerit datus pro suspecto ejusdem furti quidam Sacerdos. Sac. Congreg. Immunitat. in *una S. Severin.* 11. *Decemb.* 1703. *lib.* 3. *Decr. Valleman.* pag. 541.

19 Ex recognitione corporis cadaveris parochi sepulti in ecclesia parochiali commendæ Religionis Hierosolymitanæ, à qua parochi d. eccles. nominantur, facta auctoritate, & cum interventu Equitis dict. Religionis, non constat de læsione Immunitatis. Sac. Congreg. Immunitat. in *Papien.* 24. *Maii* 1701. *ibi* pag. 354.

20 Valida est recognitio corporis delicti, facta in domo, & in cadavere personæ exemptæ à curia laica, quæ primo impeditur transferri cadaver ad locum immunem, sed habito præcepto à Ministro ecclesiastico de non impediendo, amplius non obstat, & tunc censuras non incurrit. Sac. Congreg. Immunitat. in *Terracinens.* 20. *Junii* 1690. *lib.* *Decret. Martelli* pag. 625.

21 Aliquando cum facultate apostolica Episcopus potest communicare, vel etiam consignare corpus delicti, & etiam acta facta pro recognitione ejusdem. Sac. Con-

gregat. Immunitat. in *Fulginatens.* 16. *Julii* 1658. *lib.* *Decret. Rocci* pag. 104. in *Nepesina* 30. *Octob.* 1694. *ibi* pag. 154. in *Clusina* 2. *August.* 1695. *ibi* pag. 106. & in *Immolens.* 30. *Novemb. dict. An. & lib.* pag. 231. & *alibi.*

R E C U R S U S.

Non est hic opus summario.

Pro incurrendis censuris sufficit recursus ad Judicem laicum contra Jurisdictionem ecclesiasticam. Sac. Congr. Immunitat. in *Clusina* 5. *Jul.* 1639. *lib.* 3. *Decr. Paulucc.* pag. 94.

Ob recursum ad hanc Sacram Congregationem Archiepiscopus absteineat à molestis. Sac. Congreg. Immunitat. in *Regien.* 14. *Decemb.* 1660. *lib.* *Decretal. Rocci* pagin. 305.

Ob recursum habitum pro bono pacis ad Magistratum secularem ecclesiastici non incidunt in censuras. Sac. Cong. Immunitat. in *Assisiens.* 12. *Septemb.* 1673. *lib.* 1. *Decret. Altoviti* pag. 839.

Ob recursum ad Judices laicos pro impediendo, ne curia ecclesiastica posset vocare laicos ad comparendum personaliter pro examine, Ordinarius procedat. Sac. Congregat. Immunitat. in *Montis Cassini* 20. *Novemb.* 1696. *lib.* 2. *Decret. Vallem.* pag. 59.

Contra Superiorem Regularem qui habuit recursum ad Judicem laicum contra confugitum in suo conventu, qui pluries percussit fratrem laicum, unde Judex laicus misit Birruarios in conventum, Archiepiscopus procedat, & quatenus confugitus sit extractus, restituat ecclesiæ sibi benevisæ. Sac. Congreg. Immunitat. in *Theanen.* 27. *Mart.* 1685. *lib.* 3. *Decret. Altovit.* p. 427.

Religiosi incurrunt in censuras, & sunt puniendi ob recursum ad Ministros laicos ad effectum, ut milites hospitarentur in bonis Abbatis Commendatarii. Sac. Congregat. Immunitat. in *Mediolan.* 7. *Octob.* 1631. *lib.* 2. *Decret. Paul.* pag. 93.

Qui habuit recursum ad forum laicum contra Clericum, antequam absolvatur, debet renuntiare Judicio intentato in tribunali laico. Sac. Congregat. Immunitat. in *Aversana* 10. *Januar.* 1693. *lib.* 1. *Decret. Valleman* pag. 15.

Recurrens ad Judicem laicum contra Clericos, & obtinens sequestrum super bona donata eisdem Clericis, consulat conscientiæ suæ. Sac. Congreg. Immunitat. in *Nullius Altamuræ* 1. *Septemb.* 1693. *ibi* pag. 72.

Sacerdos, qui auxilio brachii secularis capit possessionem beneficii, incurrit excommunicationem. Sac. Congregat. Immunitat. in *Alatrina* 29. *April.* 1704. *lib.* *Decret. Valleman.* pag. 576.

Recurrentes ad Ministros Regios contra auctoritatem, seu Jurisdictionem ecclesiasticam censuris incurrunt. S. Congreg. Immunitat. in *S. Severi* 8. *Jul.* 1687. *lib.* *Decret. Mart.* pag. 131. & 16. *Novemb.* 1688. *ibi* pag. 380. in *Boven.* & 18. *Mart.* 1698. *lib.* *Decret. Valleman.* pagin. 142.

Committitur Ordinario, ut procedat contra ecclesiasticum ad censuras, & alias pœnas juxta S. Can. ob recursum habitos ad Judices laicos. Sac. Congregat. Immunitat. in *Papien.* 24. *Julii* 1628. *lib.* 1. *Decret. Paul.* pag. 101. in *Neapolitana* 9. *Maii* 1693. *lib.* 1. *Decr. Valleman.* pag. 44.

Item Vicarius Generalis procedat prout de Jure contra Sacerdotem ex causa recursus habitum ad Judicem laicum contra Clericum. Sac. Congreg. Immunitat. in *Hydruntina* 30. *Septemb.* 1704. *lib.* 3. *Decret. Vallem.* pagin. 618.

Constato de renuntiatione, & revocatione recursus ad potestatem Laicam, & obligatione de se abstinendo à similibus, datur facultas absolvendi censuratum ob ipsos recursus. Sac. Congregat. Immunitat. in *Theat.* 27. *Jun.* 1699. *lib.* 2. *Decret. Vallem.* pag. 228. in *Venusina* 2. *Septemb. dict. A. & lib.* pag. 247. in *Cosentina, seu S. Joan-*

- Joannis in Flore 9. Augusti 1701. lib. 3. Decret. Vallem. pag. 371.*
- 14 Et si oriatur controversia super refectione damnorum, absolvitur cum reincidentia post duos menses. Sac. Congreg. Immunitat. in *Aquil. 15. Novemb. 1704. lib. 3. Decret. Valleman. pag. 627.*
- 15 Suspensis censuris, & facta per Baronem N. renunciatione recursibus ad Judicem laicum, Judex ecclesiasticus competens procedat super negotio principali. Sac. Congregat. Immunit. in *Insulana 25. Februar. 1689. lib. 2. Decret. Valleman. pag. 138.*
- 16 Prævia renunciatione recursibus, & dimissa possessione domus, ac præstita refectione damnorum, Episcopus procedat in causa, cui datur facultas absolvendi. Sac. Congreg. Immunitat. in *Ostunen. 22. April. d. Anni, & libr. pag. 149. & 19. August. dicti Anni, & libr. pagin. 170.*
- 17 Attenta renuntiatione recursibus, absolvuntur etiam in forma privata censurati, qui executi fuerunt belluas ecclesiasticorum. Sac. Congregat. Immunit. in *Policastr. 12. Jan. 1700. lib. 2. Decret. Vallem. pag. 266.*
- 18 Regulares habentes recursum, seu recurrentes ad personas extra Ordinem pro obtinendis dignitatibus, officiis, gratiis, seu pœnarum remissionibus, incurrunt privationem vocis activæ, & passive, & perpetuam inhabilitatem ad omnes dignitates, gradus, honores, officia, & munia sui Ordinis. Et easdem pœnas incurrunt etiam superiores aliquas remittentes ad instantiam, & requisitionem quarumcumque personarum, tam laicarum, quam ecclesiasticarum extra Ordinem existentium. Immo Regulares neque ad hunc effectum recipere possunt favores secularium etiam sponte oblatos, aut ab eis minime procuratos. Sic sæpe sæpius statuerunt plures Summi Pontifices pro diversis Ordinibus.
- 19 Et signanter Gregorius XIII. die 17. April. 1574. constit. 66. incip. *Nihil in unaquaque* pro Cassinensibus, quam confirmavit Urbanus VIII. die 11. Maii 1638. constit. 248. incip. *Alias*. Idem Gregorius XIII. die 1. Jun. 1580. constit. 92. incip. *Cum nihil magis* pro Dominicanis, quam confirmavit Clemens VIII. die 23. Maii 1592. constit. 7. incip. *Religiosos viros*, & Paulus V. die 7. Januar. 1608. constit. 39. incip. *Admonemur*. Clemens VIII. die 8. Jun. 1692. constit. incip. *Religiosorum* pro Congregatione Cisterciensi S. Mariæ de Alcobatia in Regnis Portugallia.
- 22 Idem Clemens VIII. die 14. April. 1593. constit. 21. incip. *Quæ ad prosperam* pro Congregatione Eremitarum
- 23 S. Hieronymi de Observantia. Idem Clemens VIII. die 21. Maii 1563. constit. 23. incip. *Quoniam* pro Carmelitanis. Idem Clemens XIII. die 3. Septemb. 1596. constit. 43. incip. *Ambitiosum* pro Camaldulensibus. Idem Clemens VIII. die 23. Decemb. 1600. constit. incip. *Ambitiosus* pro Congregatione B. Petri de Pisis. Idem Clemens VIII. die 23. Julii 1704. constit. 109. incip. *Quoniam* pro
- 27 Cruciferis. Idem Clemens VIII. die 1. Decembr. 1604. constit. 114. incip. *Quoniam* pro Augustinianis, quam Constitutionem confirmavit Paulus V. die 4. Julii 1708. constit. 31. incip. *Admonemur*, & Alexander VIII. die 1. Julii 1691. constit. 113. incip. *Admonet*. Paulus V. die 22. Septemb. 1607. constit. 35. incip. *Quoniam* pro Congregatione S. Salvatoris. Idem Paulus V. die 30. Martii 1613. constit. 79. incip. *Alias per Nos* pro Cisterciensibus Italia.
- 30 Idem Paulus V. die 27. Augusti 1616. constit. 98. incip. *Quoniam* pro Cœlestinis, quam confirmavit Alexander VII. die 5. Julii 1655. constit. 3. incip. *Alias*. Idem Paulus V. die 18. April. 1619. constit. 114. incip. *Admonemur* pro Minoribus de Observantia, quam constitutionem confirmavit Urbanus VIII. die 29. Julii 1639. constit. 271. incip. *Admonemur*, & novissime Benedictus XIII. die 16. Novemb. 1724. constit. 6. incip. *Universalis ecclesie regimini*. Idem Paulus V. die 4. Septembr. 1619. constit. 116. incip. *Admonemur* pro Minoribus Conventualibus. Idem Paulus V. die 6. Septemb. 1619. constit. 117. incip. *Admonemur* pro Minimis. Urbanus VIII. die 15. Februar. 1639. constit. 258. incip. *Quoniam* pro Congregatione Fesulana S. Hieronymi. Alexander VII. die 27. Junii 1656. constit. 12. incip. *Sacrosancti* pro Congregatione Montis Virginis de Ordine S. Benedicti. Clemens X.
- die 27. Februar. 1671. constit. 31. incip. *Exponi Nobis fecit* pro Congregatione Montis Oliveti Monachor. Ordinis S. Benedicti, in qua confirmat alias constitutiones Pii IV. & Gregorii XIII. ad id emanatas. Idem Clemens X. die 2. Octobris 1671. constit. incip. *Ex injuncto* pro Capuccinis, ubi id prohibetur ut etiam sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & comprehenduntur omnes Religiosi recurrentes ad quascumque personas extra dictum Ordinem existentes pro obtinendis Obedientiis, seu permissionibus visitandi eorum parentes, seu Propinquos, aut loca sacra quæcumque, vel ut ad dignitates, sive officia quælibet ejusdem Ordinis, aut ad studia promoveantur, sive ut ab uno loco ad alium locum transire, vel in aliquo particulari conventu permanere eis liceat, vel ut cum eis dispensetur, ut ante peractum septennale studium in Concionatores assumi, aut ut ante completum in eodem Ordine septennium ad Sacrum Presbyteratus Ordinem promoveri valeant, sive ad alia similia consequenda, tam pro se quam pro aliis ejusdem Ordinis Fratibus. Vide D. Ursayam tom. 2. p. 1. discept. 37. per tot. à num. 1. usque ad num. 332. ubi egregie plurima resolvit ad rem scitu dignissima. Vide etiam infra num. 41.
- Censuris aliisque ecclesiasticis pœnis punire debet Episcopus Clericos recursum habentes ad Judices laicos. S. Congreg. Concil. in *Derchonen. 6. Julii 1726. ad 1. dub.* apud Thesaurum Resolutionum Sacræ Congreg. Concil. tom. 3. pag. 344.
- Recurrentes ad Sedem Apostolicam, eorumque Procuratores offendi prohibentur sub pœna excommunicationis in Bulla Cœnæ Benedicti XIV. tom. 1. constit. 14. incip. *Pastoralis Romani* §. 12. Recurrentes à sententiis, vel decretis Judicum ecclesiasticorum ad tribunalia laica, excommunicantur. Idem *ibid.*
- Ad dicta supra post num. 37. addenda est novissima dispositio ejusdem Pontificis in constit. incip. *Sacrosancti Apostolatus*, in qua sub dat. 11. Augusti 1748. memoratis variis Summorum Pontificum constitutionibus variis pro Religiosis Ordinibus ad id emanatis, & decreto pro omnibus Regularibus à particulari Congregatione à Sixto V. deputata anno 1587. edito ac confirmato, nunc denuo confirmat, ac renovat pro Ordine fratrum Minorum sub obedientia Ministri Generalis totius Ordinis degentium pontificias constitutiones, ac Sacrarum Congregationum resolutiones ipsis inhibentes recursum ad seculares, vel alias personas extra dictum proprium Ordinem pro obtinenda intra præfatum Ordinem gratia, vel vitanda pœna. Nec non præcipit Generalibus, vel Provincialibus, ceterisque Ordinis hujusmodi superioribus cujusvis status, gradus, & qualitatis nunc, & pro tempore itidem existentibus, ne ipsi ad instantiam, & requisitionem quarumcumque personarum, tam laicalium, quam ecclesiasticarum extra dictum ordinem constitutarum, etiam Cardinalatus honore, ac quacumque seculari dignitate, & præeminentia Ducali, & Imperiali fulgentium, cuicumque ipsius Ordinis professori ullam gratiam, ullumque gradum, aut dignitates, vel officia, & administrationes concedere, vel pœnam aliquam remittere, & condonare audeant quovis modo respective, seu præsumant sub excommunicationis pœna eo ipso absque alia declaratione incurrenda.
- » Præterea (sunt præcisa verba dictæ Constitutionis) 43
 » Præterea in casibus, in quibus fratribus dicti Ordinis
 » de jure, vel juxta illius constitutiones appellare, aut
 » recursum habere licet, id non aliter deinceps fieri
 » posse, auctoritate, & tenore præsentis statuimus, &
 » ordinamus, ut gradatim, à gravamine scilicet Guar-
 » diani ad Provinciale, à Provinciali ad Commissarium
 » Generalem Familiæ (si de negotio & causa agatur fa-
 » miliam dicti Commissarii concernente, alias immediate
 » ad Generalem) & ab isto ad Ministrum Generalem,
 » itaut causæ appellationis hujusmodi antequam ab eo-
 » dem Ministro Generali cognitæ, & definitæ fuerint,
 » extra dictum Ordinem deferri, & agitari nequeant.
 » Quam quidem legem non solum in appellationibus,
 » sed in quibuscumque recursibus, & querellis, aut cau-
 » cla-

„sis inter dictos Ordinis hujusmodi professores quoquo-
 „modo agitandis inviolabiliter observari, sub pœnis per
 „memoratas ejusdem Ordinis constitutiones præscriptis,
 „& in illis contentis ipso facto absque alia pariter de-
 44 „claratione incurrendis. Demum omnibus Romanæ Cu-
 „riæ tribunalibus, ac Judicibus, & quibusvis Venera-
 „bilitum fratrum nostrorum S. R. E. præfatæ Cardina-
 „lium Congregationibus, nec non Sedis Apostolicæ
 „Nunciis nunc, & pro tempore existentibus, ne frã-
 „trum dicti Ordinis recursus, aut appellationes super
 „cujuscumque causæ cognitiones admittant, causasque
 „ipsas cognoscant, nisi prius eis legitime constiterit,
 „illas juxta præsens decretum per dictos superiores
 „præscrito ordine servato cognitæ, & definitæ fuisse,
 „sub pœna nullitatis actorum inde secutorum, aucto-
 „ritate, & tenore præsentis itidem harum serie interdi-
 „cimus, ac omnibus, & singulis Ordinis præfati profes-
 „soribus sub pœnis in suprascriptis Gregorii Prædecesso-
 „ris literis contentis, & contra inobedientes inflictis eo
 „ipso irremissibiliter incurrendis, ne ipsi ad secularia
 „tribunalia, de iis, quæ à dicti Ordinis superioribus,
 „ab hac Sancta Sede acta, aut decreta fuerint, sub quo-
 „vis prætextu appellare, aut quovis modo recurrere
 „audeant quoque, seu præsumant, seu per interpositas
 „personas præmissa peragere curent, & faciant dicta
 „auctoritate prohibemus.”

Vide tamen *verb.* Appellatio artic. 3. num. 29. *

(Si quantum hic inserere necessarium judicatur, pertingeretur, copiosa seges offerebatur. Sistere cala-
 mum opus esse, mente illico se subjicit, nam, si hæc
 materia plane tractaretur, seorsim erat proponenda;
 quam ob rem, ut aliquid innotescat, perlegat Lector
 quæ *lit. A pag. 26. in addit. hisp. & pag. 159. num. 21.*
cum 181. per tot. in ead. add. lit. C pag. 1. ad 6. lit. I ex
pag. 9. ad 47. atque verb. Judicium, in add. hisp. vers.
Ut non permaneat :: notantur. Conducunt lit. A pag.
140. col. 2. in add. hisp. nov. inserta.)

Debita consideratione. Sixtus V. const. 41. *incip.* Quem-
 admodum.

Comites Palatini creantur. Paul. III. & Sixtus V. *in* 2
citatis constitutionibus.

Insigniis pontificiis, vel pontificalibus, si Abbates 3
 fuerint, in eorum ecclesiis uti possunt. Paulus III. &
 Sixtus V. *in citatis constitutionibus.*

Beneficia ubique existentia obtinere, & retinere pos- 4
 sunt. Paul. III. & Sixt. V. *in cit. constitut.*

Studii occasione absentes fructus suorum beneficio- 5
 rum percipiunt. Paul. III. & Sixt. V. *in citat. constitutionib.*

Horas canonicas postpositis horis recitare valent. 6
 Paul. III. & Sixt. V. *in citat. constitut.*

Illi, & duo eorum familiares nihil solvunt pro expe- 7
 ditione literarum apostolicarum. Paul. III. & Sixtus V.
in citat. constitut.

Testari possunt de bonis acquisitis ex beneficiis. Paul. 8
 III. & Sixt. V. *in cit. constitut.*

Exempti sunt à Jurisdictione Ordinariorum, ipsi, & 9
 eorum familiares, Paul. III. & Sixt. V. *in cit. constit.*

Referendarii Officium est perpetuum. Paulus III. & 10
 Sixtus V. *in cit. constit.*

Antiani præcedunt aliis, etiamsi isti essent Episcopi. 11
 Paul. III. & Sixtus V. *in citat. constit.*

Referendarii quas materias, proponere possint in Sig- 12
 naturis, & quas non? Quando manus apponere, & quan-
 do non? In commissionibus quas causas possint Ordina-
 riis committere, quomodo debeant abbreviare lites? &c.
 statuit Pius IV. constit. 52. *incip.* Cum nuper.

Referendarii utriusque signaturæ quales debeant 13
 esse? statuit Sixtus V. constitut. 41. *incip.* Quemadmo-
 dum.

Centum debent esse Signaturæ Justitiæ, & non plu- 14
 res; Et ex his septuaginta tantum Signaturæ Gratiæ.
 Sixtus V. *in citat. constitut. incip.* Quemadmodum.

Referendarii Signaturæ gratiæ, & Justitiæ in causa- 15
 rum expeditionibus ad quid teneantur, & ad quid possint
 se extendere? omnia distincte statuit Paulus V. constit.
 71. *incip.* Universi, *tit. de signatura gratiæ, & Justitiæ.*

Referendarius extra ecclesiam præcedere debet Ca- 16
 nonicis, & Dignitatibus, non tamen intra eam. S. C. R.
in Veron. 6. Jun. & 4. Jul. 1626.

Referendarii cedunt præcedentiam Auditori Confi- 17
 dentiarum. S. C. R. 6. Decemb. 1621.

REFERENDARII CURIÆ ROMANÆ.

SUMMARIUM.

- 1 **R**EFERENDARII utriusque Signaturæ Papæ nobili-
 tatis veræ privilegio decorantur.
- 2 Comites Palatini creantur.
- 3 Insigniis Pontificiis, vel pontificalibus, si Abbates
 fuerint, in eorum ecclesiis uti possunt.
- 4 Beneficia ubique existentia obtinere, & retinere pos-
 sunt.
- 5 Studii occasione absentes fructus suorum beneficiorum
 percipiunt.
- 6 Horas canonicas postpositis horis recitare valent.
- 7 Literarum apostolicarum pro expeditione nihil solvunt
 Referendarii, & eorum duo familiares.
- 8 Testari possunt de bonis acquisitis ex beneficiis.
- 9 Exempti sunt à Jurisdictione Ordinariorum, ipsi, & eo-
 rum familiares.
- 10 Referendarii officium est perpetuum.
- 11 Antiani præcedunt aliis, etiamsi isti essent Episcopi.
- 12 Referendarii quas materias proponere possint in Sig-
 naturis, & quas non?
- 13 Referendarii Signaturæ quales debent esse.
- 14 Centum debent esse Signaturæ Justitiæ, & non plu-
 res; Et ex his septuaginta tantum Signaturæ Gra-
 tiæ.
- 15 Referendarii Signaturæ Gratiæ, & Justitiæ in cau-
 sarum expeditionibus ad quid teneantur, & ad quid
 possint se extendere.
- 16 Referendarius extra ecclesiam præcedere debet Canoni-
 cis, & dignitatibus, non tamen intra eam.
- 17 Referendarii cedunt præcedentiam Auditori Confiden-
 tiarum.

1 **R**EFERENDARII utriusque Signaturæ Papæ nobilitatis
 veræ Privilegio decorantur. Paulus III. const. 23. *incip.*
 FERRAR. BIBLIOTHEC. TOM. VIII.

REFRACTARI I.

** **R**EFRACTARI Bullæ Unigenitus, an, & quando sint
 à Sacra Eucharistia, & Viatico repellendi? Vide *verb.*
 Viaticum, ubi ad literam affertur novissima constitutio
 Benedicti XIV. id declarans cum pluribus aliis ad rem
 facientibus. **

REGIMEN.

SUMMARIUM.

- 1 **T**RIPLEX est regendi forma, scilicet monastica, œco-
 nomica, & politica, quæ sint, ad num. 4.
- 5 Forma regendi politica est triplex, scilicet monarchi-
 ca, aristocratica, & democratica.
- 6 Quæ sit forma regendi monarchica, seu regimen mo-
 narchicum.
- 7 Quæ sit forma regendi aristocratica, seu regimen aris-
 tocraticum.
- 8 Quæ sit forma regendi democratica, seu regimen de-
 mocraticum.
- 9 Quidquid sentiant alii, regimen monarchicum est cete-
 ris præstantius.
- 10 Adducitur probatio.
- 11 Affertur & solvitur objectio.
- 12 Jus Regis prædictum à Samuele Israelitis, intelligen-
 dum est de usurpato, & injusto.

- 13 *Forma regendi politica secundum aliquos est quintuplex.*
 14 *Regimen ecclesie est monarchicum sine permixtione aristocratice, & democratice; & affertur probatio, ad num. 15.*
 16 *Adducitur, & solvitur objectio, ad num. 17.*
 18 *Afferuntur plurima à Romanis Pontificibus sine Concilio definita, & præcepta, quæ à tota ecclesia prout ab eis fuerunt ordinata, recepta, & observata sunt, & in dies recipiuntur, & observantur, ad num. 20.*
 21 *Additiones ex aliena manu, ad num. 29.*

TRIPLEX est regendi forma, scilicet *monastica, œconomica, & politica.* Prima circa privatæ personæ mores instituendos; Secunda circa regendam familiam; Tertia circa rempublicam gubernandam occupatur; *Communis.*

2 *Monastica igitur est, qua quilibet se suosque personales mores ad regulam rectæ rationis componit: monastica enim edocet qualiter quævis privata persona suos personales actus recte, ac juste moderetur, rebellem portionem inferiorem superiori subjiciendo, omnesque suas actiones ad rectum rationis dictamen componendo, & hujusmodi. Oeconomica est, qua caput, & rector domus & familiæ, suos liberos, ac subditos recte gubernat: Œconomia enim instruit quomodo in familia sit honeste, ac probe vivendum; ad quod teneantur genitores, liberi, superiores, subditi, servi, & hujusmodi. Politica est, qua populus, seu respublica gubernatur; politica enim demonstrat quomodo regenda sit civitas, & provincia, quæ spectent ad principem, quæ ad subditos, quæ sint leges condendæ, quæ artes, & professiones sint excolendæ, quæ præmia probis, quæ improbis supplicia debeantur pro bona, ac pacifica reipublicæ conservatione. Sic in re communis.*

5 *Politica forma regendi rempublicam est triplex, scilicet monarchica, aristocratica, & democratica.* In politica enim aut unus tantum regit ceteros, & hoc regimen dicitur *monarchica*, cujus contrarium vitium est tyrannis; Aut pauci, iique optimates, ac divites, & est *aristocratica*, cui opponitur *Oligarchia*, hoc est factio paucorum; Aut denique omnes nobiles, & plebei, seu saltem plures nobiles, & plebei ex populi electione promiscue imperant, & est *democratica*, hoc est populi totius imperium, cui adversatur *ochlocratia*, quæ populi confusionem significat. *Communis.*

6 *Regimen ergo monarchicum, seu forma regendi monarchica, est, cum tota regendi potestas residet apud unum; monarchia enim est illa, in qua summum imperium sine superioris, aut æqualis populi, vel alterius principis consortio exercetur, ut in Gallia, in Hispania, &c. Regimen aristocraticum, seu forma regendi aristocratica est, cum pauci, & ipsi optimates, ac divites regunt; Aristocratia enim illa dicitur, in qua nobilior pars reipublicæ supremam potestatem in illa habens imperium absolutum exercet in ceteros, ut apud Venetos, Januenses &c. Regimen democraticum, seu forma regendi democratica est, cum totus populus regimen habet, aut saltem aliqui tum ex nobilibus, tum ex plebeis ex populi electione; seu est illa, in qua tota jurisdictio formaliter, subjective residet in tota communitate, ministerialiter vero, & quo ad executionem ex arbitrio ipsius communitatis particularibus Ministris convenit ministerium, & potestatis executio, ut quondam Athenis, & nunc in Batavia. Sic in re communis.*

9 *Quænam vero ex suprascriptis regendi formis melior ac utilior sit? magna est controversia. Plures enim, præsertim Hæretici, inter quos signanter Calvinus l. 4. Inst. cap. 6. §. 9. cap. 20. §. 8. ad impugnandam ecclesiasticam monarchiam, volunt ex tribus dictis formis meliorem, ac perfectiorem esse aristocraticam, & omnium deteriore esse formam regendi monarchicam, præsertim si in toto orbe terrarum, aut in universa ecclesia constitutam. Nos vero absolute concludimus, quod ex dictis tribus formis nobilior, perfectior, & præstantior sit forma regendi monarchica. Sic teste eruditissimo Bellarmino tom. 1. de Romano Pontifice cap. 2. veteres omnes Scritores Hebræi, Græci, Latini, Theologi; Philosophi, Oratores, Historici, ac Poetæ, quos ibi ad locum*

adducit, & nos brevitatis gratia apud ipsum videndos relinquimus, breviterque rationes pro nostra sententia adducimus.

Probat igitur nostra conclusio, quia regimen monarchicum perfectissimum Dei regimen imitatur; sicut enim omnia solius Dei regimini, & imperio subjacent, sic in monarchia omnes subditi Principis monarchici legibus obtemperant. Tum quia hanc monarchicam regiminis formam Deus ipse constituit in populo Judaico, apud quem uti monarchici Principes imperarunt Primo Patriarchæ, ut Abraham, Jacob, Judas, & ceteri alii; Deinde Duces, ut Moyses, Josue, & alii. Tum Judices, ut Samuel, Sampson & alii. Postea Reges, ut Saul, David, Salomon; postremo iterum Duces, ut Zorobabel, & Machabæi. Abraham enim *Genes. 14.* sine alicujus Senatus, aut Magistratus dependentia bellum gessit adversus quatuor Reges. Judas *Genes. 38.* de se solo nulum suam, quam stupri fuerat accusata, igni adjudicavit. Moyses *Exodi 32.* ut vetus & summus princeps populi Hebræi una die occidi jussit illa tot millia Hebræorum, qui erexerunt vitulum aureum; sicque dici potest idem omnino de Judicibus, qui de se sine ulla ab aliis dependentia, & bella gerebant, & reos morti adjudicabant, uti patet *Jud. 8.* de Gedeon, qui post victoriam de Madianitis occidit septuaginta viros Urbis Socoth, & turrim Phaniel subvertit. Tum etiam quia monarchia respicit bonum regni, tamquam suum proprium, sicque omnes suas vires, & curas impendit ad illud defendendum, ac recte justequè regendum; In regimine autem aristocratico, & democratico, ubi multi regunt, nascitur ambitiosa contentio inter ipsos, ita ut alii alios impediunt, aut saltem alii alios respicientes, in collegas suos onus regiminis rejiciunt, sicque nemo bono communi serio intendat, ac quisque quærat quæ sua sunt, non quæ reipublicæ, ut non pauca exempla demonstrant; adeoque stat vera nostra conclusio, quod forma regendi monarchica perfectior, ac præstantior sit forma regendi aristocratica, & democratica.

Nec valet objicere, quod Israelitæ *lib. 1. Reg. cap. 8.* petentes sibi dari Regem, *Constitue nobis Regem..... da nobis Regem*, fuerint à Samuele Propheta ex parte Dei acriter reprehensi, adeoque regimen monarchicum debeat potius censi damnum, quam aliis præferendum. Non valet, inquam, quia non fuerunt reprehensi Israelitæ Regem petentes, quasi Regis regimen esset culpandum, cum ipsemet Deus Regis Regum nomen sibi vindicet; sed idcirco reprehensi fuerunt, quia ablegato Dei regimine per Duces, & Judices nullo modo à populo sibi subjecto, sed à solo nutu Regis Dei pendentes exercitio petebant dari sibi Regem, qualem universæ habent nationes, *ibi num. 5. Constitue nobis Regem, ut judicet nos, sicut & universæ habent nationes;* idest qui populum regat, non est nutu Dei, sed pro suo beneplacito, & peregrinis aliis institutis, quæ auctore diabolo barbaræ, & idolatræ habent nationes, atque usurpant; ut clare colligitur ex ipsamet Domini ad Samuelem responsione: *Dixit autem Dominus ad Samuelem; audi vocem populi in omnibus, quæ loquuntur tibi: Non enim te abjecerunt, sed me, ne regnem super eos.* Hinc jubet Deus Samueli, ut narret cæco populo quale jus usurpaturus sit Rex. *Seu potius ad Regem pertineret.* Vide Bossuet *admonit. V. ad Protest. num. 38.* ubi verum jus Regis hic describi evidenter ostendit. *quem similem Regibus aliarum nationum petebant, Prædic eis jus Regis &c.* Quod jus in tali loco non est intelligendum de vero, ac justo, sed de usurpatio, & injusto, ut optime docet Sanct. Thomas *lib. 3. de regimine Principis cap. 11. & 1. 2. quæst. 105. vers. 1. & 2.* Animadvertendum cum Doctiss. Echardo, *Bibliothec. Script. Ordin. Prædic.* tertium & quartum librum de regimine Principum factum non esse Sancti Thomæ. Ita ille Tom. 1. pag. 336. & teste Tirino *in cit. cap. 8.* Sanctus Gregorius, Cajetanus, Abulensis, & Vatablus, ac alii passim; Jus enim verum, & justum Regum regulandum est juxta leges ab eis observandas præscriptas, *Deuteronomii cap. 17.*

Forma regendi politica per aliquos quintuplex dis-

tingitur, adjectis videlicet *dispotica*, & *mixta*. *Regimen dispoticum seu forma regendi dispotica est*, cum tota regendi potestas nedum apud unum residet, sed insuper ita dominatrix est, ut inter Imperantem & subditos se habeat velut dominus ad mancipia, & plane arbitria de substantiis, ac vita subditorum, seu penes Turcarum Imperatorem. *Regimen mixtum seu forma regendi mixta est*, cum plures Potentiæ non subordinatæ necesse conveniunt ad efformandas, vel mutandas leges, ut in Germania; seu potius est, cum regendi potestas participare quasi videtur de monarchico, aristocratico, & democratico, ut in Anglia, ubi adest Rex, & duplex Senatus, seu Concilium, superius unum, inferius aliud. Num vero hæc ad præfata sint satius reducenda, vel specie discernenda, non est multi momenti hic ad trutinam ponere.

14 *Regimen Ecclesiæ Catholicæ est monarchicum sine permixtione aristocratia, & democratia. Ita Octavius Taderinus Episcopus Assisiensis Introduc. ad Lectur. Offic. disput. 2. art. 1. Boyvin Theolog. Scoti tom. 4. disput. 2. de Summo Pontifice quæst. 2. & 3. Matthæus. in Opera dogmat. controvers. 4. cap. 3. cum plurimis aliis. Sicque sentire videtur Pius II. constitut. incip. In minoribus, §. 10. ubi sic habet: Inter certa gubernationum genera communis philosophorum sententia est præstare monarchicam. Et infra: Liqueat igitur unum in ecclesia caput esse, & unum Principem, quia pax populi ex uno Rectore dependet, & pluralitas Principum, discordiam parit; Christus ecclesiæ suæ in ultimo Testamento pacem reliquit, & pacem multis verbis commendavit. Dedit ergo & regimen paucis unicum, idest monarchicum, sub Beato Petro, & successoribus ejus, administrari cuncta præcipiens clavibus illi commissis, & cura gregis demandata. Si igitur inter cetera gubernationum genera ex pontificio testimonio, & ut nos supra ostendimus, communiter tenetur optimum, perfectissimum & præstantissimum esse Regimen monarchicum, nemo inficiari potest, ecclesiæ regimen debere esse monarchicum; Cum pro certo tenendum sit, quod Christus ecclesiæ suæ sponsæ, pro qua mortuus est, melius, perfectius, & præstantius inter tria gubernationum genera, reliquerit, ac tradiderit. Hinc in sacra scriptura ecclesia nuncupatur variis nominibus, quæ monarchiam redolent; *Cantic. 6. vocatur exercitus ordinatus; Matthæi. 13. Regnum: Joann. 10. Ovile, 1. ad Corinth. 12. Corpus, 1. ad Timoth. 3. Domus, 1. Petri 3. Navis. Unde sicut exercitus bene ordinatus ab uno duce regitur, regnum ab uno Rege, ovile ab uno pastore, corpus ab uno patrefamilias, navis ab uno gubernatore; Ita ecclesia ab uno solo supremo moderatore regi, & gubernari debet; alias si plures supremi rectores essent, confusio, & divisio oriretur, juxta illud Divi Augustini *serm. 15. de verbis Domini: ibi: Da unum, & populus est, tolle unum, & turba est, quid est enim turba, nisi multitudo turbata?***

15 Confirmatur ex Doctoribus Parisiensibus, quorum aliqui licet supremam ecclesiæ auctoritatem constituent in Concilio; alii tamen ipsam in Summo Pontifice recognoscunt; ut Cardinalis Alliacensis, qui *tractat. de origine ecclesiasticæ potest. concl. 2.* sic expresse fatetur: "ideo Dominus prævidens schisma, & dissensionem, contulit Petro, & successoribus suis auctoritatem disponendi ministros ecclesiæ & determinandi eorum jurisdictionem dicens: Pasce oves meas, sis Rector, & Prælati Generalis, ad quem pertineat regimen regale ovium, & ovilis." Gerson Cancellarius Parisiensis *lib. de infallibilitat. Papæ considerat. 8.* sic expresse dicit: "Nullam politiam in ecclesia instituit Christus, præter monarchicam, & quodammodo regalem, & oppositum sentientes, quod videlicet fas est dicere plures Papas, aut quilibet Episcopus in sua diocesi est Papa, vel Pastor Supremus æqualis Papæ Romano, errant in Fide, & unitate ecclesiæ contra articulum hunc;" Et Unam sanctam Ecclesiam; *Et si pertinaces maneant, judicandi sunt Hæretici, sicut Marsilius de Padua, & quidam alii. Almainus de Suprema potestate ecclesiastica cap. 1.* sic expresse habet: "Christus fuit Sapientissimus, quia plenius sa-

piencia, & quod instituerit optimam politiam; sed optima politia debet regi regimine regali, ut dicit Aristoteles in politic. ut unus sit qui in quemque habeat potestatem, & nemo in eum: " ergo dicendum est quod Christus instituit in ecclesia formam regendi monarchicam sine permixtione aristocratia, & democratia, & non temperatam ipsa aristocratia, ut est in regno Polonia, ubi Rex non habet plenam, & absolutam potestatem circa omnia, sed necesse est, ut accedat Optimatum auctoritas; Nec temperatam ipsa democratia, ut est in regno Angliæ, ubi Rex de se solo nihil disponere potest nisi dependenter à Parliamentis nobilium, & plebejorum, vulgo nuncupatis *Parlamento alto, & Parlamento basso.*

☉ Lege sis Dissert. Eminentissimi Orsi *qua ecclesiasticæ monarchiæ forma seu ratio explicatur, l. 7. de auctoritat. R. P. T. 4. pag. 559.* ☉

Dices: Romanus Pontifex pro definiendis rebus **Fi- 16** dei, morum, & disciplina, aliisque gravibus dubiis congregat Concilia, tum Generalia, tum Provincialia Episcoporum, ut patet ex innumeris sic congregatis Conciliis: ergo Romanus Pontifex non habet supremam, & absolutam independentem auctoritatem, sed solam dependentem ab Episcoporum judicio, & auctoritate, adeoque ejus ecclesiæ regimen non est pure monarchicum, sed aristocratia temperatum.

Respondetur, quod licet à Romanis Pontificibus **17** plura fuerint convocata Concilia tum Generalia, tum Provincialia, id solum fuit de solemnitate, & congruentia, ut nempe definitiones pontificiæ solemniores essent, & facilius executioni mandarentur, & convocatis ex omni, seu majori natione Patribus, & inspectis cujusque nationis consuetudinibus & indigentis, facilius, & convenientius leges communes, & municipales cujusque provinciæ commodius disponi, & approbari possent. Non autem id factum est de necessitate, quasi Papa sine Concilio non possit de sola sua suprema monarchica auctoritate infallibiliter definire. An quia Rex v. g. Germaniæ, Galliæ, Hispaniæ, Sardinia, & hujusmodi, ad condendas commode, & provide Leges, suos Magistratus, jurisque peritos in comitiis regni convocat, suprema, & absoluta auctoritas ferendi leges, non in solo Rege, sed etiam in subordinatis Magistratibus, ac Ministris reperitur? ☉ Paritas ab auctore nostro prolata non videtur apertis ulnis quoad omnes ejus partes esse suscipienda. Ea enim ostenderet Episcopos ad Concilia vocatos suffragio dumtaxat consultivo pollere, quemadmodum pari suffragio gaudent Magistratus, jurisque periti, quando à Rege ad comitia arcessuntur. Quod quidem repugnare Episcoporum institutioni, manifestum est. Quis enim Catholicorum ignorat Episcopos in causis Fidei vere Judices esse, tametsi non supremos, atque à Romani Pontificis approbatione eorum judicia firmitatem suam pertineant? ipsa Ecclesiæ Fides hoc docet, consuetudo ostendit, & Concilia tradunt. ☉ Nemo quidem sanæ mentis quantumvis minimæ cognitionis id diceret. Si ergo nemo auderet hanc negare Regi monarchicam auctoritatem in suo regno temporali, quis audebit hanc monarchicam jurisdictionem negare Romano Pontifici Supremo totius ecclesiæ Principi in Sancto Petro ab ipso Christo Domino instituto? *Matthæi 16. ibi: "Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo ecclesiam meam. Et tibi dabo claves regni cælorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis; Et Joann. ultimo, ibi: Pasce oves meas.*

Tum quia innumera à Romanis Pontificibus sine **18** Conciliis, & absque ullo interventu Episcoporum fuerunt definita, præcepta, & ordinata, quæ à tota ecclesia, prout ab eis fuerunt statuta, & recepta, & observata sunt, ac in dies recipiuntur, & observantur. In tribus enim primis seculis nullum habitum fuit Concilium, & tamen Romani Pontifices sola sua suprema monarchica auctoritate plures hæresiarchas condemnarunt. Sic Cerdon damnatus fuit ab Higinio, Marcion ab Eleuthero, Theodorus Coriarius à Victore, Pelagiani, Valenti-

niani, Novatiani, & multi ab aliis Summis Pontificibus; & horum omnium hæreses tamquam sufficienter damnatas illico tenuit universalis ecclesia.

19. Item sine Concilio Joann. XXII. constitut. incipient. *Vas Electionis* ::: plures damnavit propositiones, quæ in ipsa referuntur. Benedictus XI. constitution. incipient. *Benedictus Deus* ::: definivit animas decedentes in gratia, & non egentis purgatione aliqua, vel ea peracta, si egeant, statim gaudere ante iudicium universale Dei visione faciali, & intuitiva, & animas decedentes in peccato mortali statim ad pœnas infernales descendere. Martino V. constitut. incipient. *Inter cuncta* ::: damnavit 48. articulos Joannis Vicleffi, & alios 30. Joannis Huis. Eugenius IV. constitut. incipiente *Lætentur* ::: & alia incipient. *Exultate* ::: ac alia incipient. *Cantate* ::: varios articulos ad fidem catholicam spectantes definivit, & explicavit. Sixtus IV. const. incip. *Licet* ::: proscripsit varios errores Petri de Osma. Leo X. constit. incipient. *Pastor* ::: damnavit pragmaticam sanctionem adversus facultatem, potestatem, & dignitatem Romani Pontificis, & constitut. incipient. *Exurge* ::: proscripsit 41. errores Lutheri, eumque cum suis sequacibus damnavit, & excommunicavit constitut. incipient. *Decet* ::: Paulus V. constitut. incipient. *Quarundam* ::: declaravit hæreticos negantes Trinitatem Personarum in Divinis in unitate Divinæ Essentiæ, aut Divinitatem Jesu Christi &c. Sanctus Pius V. constitut. incipient. *Ex omnibus* ::: damnavit 79. propositiones Michaelis Baji. Sixtus V. constitut. incipient. *Cœli, & terra* ::: condemnavit astrologiam Judiciariam. Clemens VIII. constitut. incipient. *Sanctissimus* ::: damnavit sententiam docentem licere confiteri per literas Confessario absentis. Urbanus VIII. constitut. incipient. *In eminenti* ::: prohibuit librum, cui titulus *Augustinus Cornelii Jansenii olim Episcopi Iprensis*. Innocentius X. constitut. incipient. *Cum occasione* ::: ut hæreticas proscripsit quinque propositiones Jansenii. Item per decretum Congregationis S. Officii sub 29. Januar. 1647. ut hæreticam damnavit propositionem asserentem Paulum non fuisse subiectum Petro, sed in primatu æqualem. Alexander VII. constitut. incipient. *Ad Sanctam* ::: definivit prædictas quinque Jansenii propositiones reperiri in libro Jansenii, & in sensu ab eodem Jansenio intento damnatas fuisse. Item duobus aliis decretis sub 24. Septemb. 1665. & 18. Martii 1660. respective damnavit 45. propositiones ad materiam moralem spectantes. Innocentio XI. sub die 2. Martii 1679. proscripsit 65. propositiones circa eandem materiam, & constit. incipient. *Ad abolendam*, damnavit 68. propositiones Michaelis de Molinos. Alexander VIII. die 24. Augusti 1690. duas propositiones proscripsit & alias 32. sub 7. Decembris ejusdem anni. Innocent. XII. constitut. incipient. *Cum alias* ::: damnavit 23. propositiones Archiepiscopi Cameracensis. Clemens XI. constitut. incipient. *Vineam Domini*, declaravit: » Obedientia, quæ præinsertis apostolicis constitutionibus » (Innocentii X. & Alexandri VII. editis adversus propositiones Jansenii) debetur, obsequioso silentio non satisfieri; sed damnatum in quinque præfatis propositionibus Jansenii libri sensum, quem illarum verba præseferunt, ab omnibus Christifidelibus, ut hæreticum, non ore solum, sed & corde rejici, ac damnari debere. « Item constitut. incipient. *Unigenitus* ::: damnavit 101. propositiones excerptas ex libro gallico idiomate impresso. Quorum omnium Pontificum decreta, & statuta licet extra Concilia, fuerunt statim à tota ecclesia recepta, & fideliter observata, prout in dies promte recipiuntur, & fideliter observantur.

20. Unde concludendum est, Romanum Pontificem habere totius ecclesiæ regimen pure monarchicum, nec indigere aliqua Concilii convocatione pro definiendis rebus fidei, morum, & disciplinæ, aliisque gravibus dubiis, prout expresse pro damnandis etiam hæresibus necessitas Conciliorum excluditur à Sancto Augustino *lib. 4. contra duas epistolas Pelagianorum cap. 12.* ibi: » An vero Congregatione synodi opus erat, ut aperta pernicietas damnaretur, quasi nulla hæresis aliquando, nisi synodi Congregatione damnata sit; cum potius rarissime inveniatur, propter quas damnandas necessitas

talis extiterit? « Et à Sancto meo Bernardino Senensi *in Mariali p. 3. Sermon 3.* expresse dicente, quod magis est standum sententiæ Summi Pontificis, quam sententiæ totius mundi, *ibi*: » Cum Papa sit Christi Vicarius; & gerat vicem Dei in terris: ex quo sequitur quod habeat plenitudinem potestatis; & illud quod facit, præsumitur facere auctoritate Dei; ideo ipso approbante aliquid, & nos debemus approbare; Immo ipsius sententiæ est magis standum, quam sententiæ totius mundi. «

Monarchia, aristocratia, & democratia modi sunt simplices regiminis. At omnes hi regiminis modi ultro citroque misceri possunt, & quidem tripliciter. Vel etiam dividuntur majestatis jura, ut *verb. gr.* quædam Princeps exercet, quædam Senatus; vel eadem communicantur, quum Rex quædam sine nobilitatis, vel populi arbitrio exequi nequit; vel denique summum imperium certis conditionibus adstringitur.

Exhibet Sparta exemplum primi generis, ubi hoc modo omnes status contemperati fuerunt, potissimum quum Ephori fuerunt instituti. Adeoque auctor est Justinus, Lycurgum in fundanda æquo jure Sparta sic distribuisse vim majestatis, ut Regibus auctoritas esset gerendi belli, Senatui tutela legum, Magistratibus judicia, & demum electio Magistratum populo. Mixtum quoque ad hunc fere modum Germanici Imperii statum nonnulli tenent.

Apparet secunda species mixtionis in regno Poloniae, ubi sine arbitrio nobilitatis jura condere, abrogare, aut mutare Regi permissum non est. Idemque fere censendum de ceteris Imperiis, ubi Ordines sunt, quos vulgo *Status* appellamus, præsertim si suo jure convenire valeant.

Tertia species constituit regnum legitimum, non quia & alias Rex non promiscue legibus sit solutus, sed quia nequidem potestas ex usu, & ratione flectendi, mutandique leges tunc soli Regi sit, sed pariter Ordinibus. Nam & hi fere, ut assertores privilegiorum, legumque, sub quibus Rex recipitur, constituti solent. Sic quibusdam in Rebuspublicis in hanc legem adigi novus Rex solet, ne sine consensu populi bellum, aut foedus faciat, neve militiæ muniis, (nisi pro defensione patriæ) invitos implicet.

Variis quoque sanctionibus hæ leges solent muniri. Aliquando enim (sed periculoso exemplo) subditis exequendi obsequium jus datur, si pacis legibusque non stentur; Usitatissimum est religione jurisjurandi eos adstringi, quos illos admoneat Poetæ versus:

*Si genus humanum & mortalia spernitis arma,
At sperate Deos memores fandi, atque nefandi.*

Porro generale juramentum è Republica, & justitia gubernandi non efficit statum mixtum. Quæ enim, inquit Papinianus, dubitationis tollendæ causa contractibus inferuntur, jus commune non lædunt. Sed tunc demum quum certis capitulis modum finesque summæ potestatis præscribit arctiores, quam jure suo haberet. Hoc juramentum prior Princeps obire debet, antequam nempe subditi obsequium jurent, quia quum ad id sub conditione obligati sint, prius conditio impleri debet juramento Principis. At vero diversum est circa commune illud Principis jusjurandum. Ante enim Cives suo juramento obstringere obsequii fidem debent.

R E G U L A R E S.

A R T I C U L U S I.

Regulares quoad ea, quæ possunt, & debent, vel non.

S U M M A R I U M.

QUAS confessiones audire Regulares sine Episcopi approbatione valeant: tractatur de iis, quæ eam approbationem concernunt: Quas absolutiones Prælati regulares efficere possunt, sive à censuris, sive in qui-